

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΒ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1975 | ΑΡΙΘ. 3

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

ΘΕΟΣ, ΚΟΣΜΟΣ, ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Α'.

1. Ἡ τεχνική πρόοδος, αἱ θαυμασταὶ ἀνακαλύψεις, ἰδίᾳ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν θετικῶν λεγομένων ἐπιστημῶν, μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων ἐπιπτώσεων, ὠφελίμων ἢ ἐπιζημιῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον, εἶχον καὶ τοῦτο τὸ καινοφανές δι' αὐτὸν ἀποτέλεσμα. Ἐνεφύσησαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπληστίαν τῶν γνώσεων. Ἡ ἀκόρεστος αὕτη γνωσιομανία εἶχε καὶ αὕτη ὡς ἐπακόλουθον τὴν «καινομανίαν» — ἃς ἐπιτραπῆ καὶ εἰς ἐμὲ ἢ λεξιθηρία αὕτη —, τὴν μανίαν δῆλον ὅτι τοῦ ἀναζητεῖν ἐν παντὶ καὶ πάντοτε τι τὸ νέον, τὸ καινοφανές, τὸ πρωτότυπον, τὸ πηγαῖον, τὸ ἀνακαλύπτειν τι τέως ἄγνωστον.

2. Καὶ αὕτη μὲν καθ' ἑαυτὴν ἢ τάσις τοῦ πολυδεοῦς, ἀλλὰ καὶ πολυσκάρθμου ἀνθρώπου, οὐδὲν τὸ ἐπιλήψιμον θὰ εἶχεν, ἂν οὗτος ἐν ταῖς ἀναζητήσεσιν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀνακαλύψεσιν αὐτοῦ, δὲν κατωλίσθαιεν εἰς κρημνώδεις περιοχὰς δοκησιοφίας. Πιστεύσας δῆλον ὅτι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, ὅτι δύναται ἢ θὰ δυναθῆ βαθμηδὸν νὰ δαμάσῃ πλήρως πάντας τοὺς νόμους τῆς Φύσεως, ἔπαθεν ὅ,τι καὶ οἱ πρόωρον ἀνάπτυξιν παθόντες, ἤτοι μεγαλαυχίαν καὶ ἐπίστευσεν ὅτι θὰ γίνῃ ὁσονοῦπα «ὑπεράνθρωπος»! Ὁ δυστυχής! Διότι εἶναι δυστυχής πράγματι ὁ ἄνθρωπος, ὅταν περιπέσῃ εἰς φαντασιώσεις καὶ εἰς ἰδεολογήματα ἕωλα καὶ ψευδῆ, ἀποκαλύπτοντα σύγχυσιν φρενῶν

καὶ ὀδηγοῦντα εἰς ἰδεολογικὸν χάος καὶ εἰς πνευματικὸν ἀδιέξοδον.

3. Διότι ὁ ἄνθρωπος, «ὁ μὴ ἐγνωρικῶς ὁ ἐστὶν ἕκαστον τῶν ὄντων», κατὰ τὸν Πλάτωνα (Φαῖδρ. 262B), ἐπίστευσεν ὅτι διὰ τοῦ πηδήματος, φέρ' εἰπεῖν, ὅπερ ἐπέτυχε ν' ἀναχθῆ εἰς τὴν Σελήνην, κατέκτησε καὶ τὸ ἀπροσπέλαστον Σύμπαν, καὶ διὰ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου ἐπίστευσεν ἐπίσης, ὅτι δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ἀνεξιχνίαστα βᾶθη τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς. Καὶ ἐπίστευσεν ἀκόμη, ὅτι διὰ τῶν ἀνακαλύψεων τοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Γενετικῆς, θὰ δυναθῆ νὰ ἐξιχνιάσῃ πέραν ἕως πέρα τὰ βιολογικὰ φαινόμενα καὶ διὰ τῆς μοριακῆς βιολογίας θὰ δυναθῆ νὰ δημιουργῆ κατὰ βούλησιν «τύπους» ἀνθρώπων!

4. Ἡ «μεγαλαυχία» αὕτη τοῦ πανενδεοῦς, ἀλλὰ καὶ ἀκορέστου συγχρόνου ἀνθρώπου, τοῦ πιστεύσαντος εἰς τὴν παγγνωσίαν καὶ παντοδυναμίαν αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ φέρῃ τοῦτον εἰς περίσκεψιν καὶ νὰ θαυμάσῃ δι' ἐνδοστροφούς αὐτοπαρατηρήσεως τὸ δοθὲν αὐτῷ ὄργανον λογικῆς μεγαλοδυναμίας καὶ ν' ἀναζητήσῃ δι' αὐτῆς τὴν «πρωταιτίαν» τῆς θείας πράγματι προελεύσεως τῆς ψυχῆς του, μὲ τὸν θαυμάσιον πλοῦτον τοῦ πνευματικοῦ του κόσμου, καὶ ν' ἀναχθῆ ὕστερον εἰς τὸν πάνσοφον Δημιουργὸν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Σύμπαντος, οὗτος

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α'

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Ἀριθμ. Πρωτ. 835.

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Σεραφεῖμ, Πρόεδρε τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ὁ αἰώνιος καὶ ἀπερινόητος Θεὸς δι' ἄκραν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἀγάπην ἄνθρωπος ἐγένετο, τὴν πεπτωκυῖαν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἐξαγιαζῶν καὶ ἐπὶ τὴν προτέραν αὐτὴν ἐπανάγων λαμπρότητα καὶ μακαριότητα.

Τοῦ ὑπερφυῶς τούτου μυστηρίου τὴν ἱεράν ἀνάμνησιν ἐν κατανύξει ψυχῆς τῇ κοινωνίᾳ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ σαρκωθέντος Λόγου μετὰ τοῦ ἐγγὺς ἡμῖν ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ Πόλει εὐσεβοῦς πληρώματος τελέσαντες καὶ πανηγυρίσαντες, ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καὶ τὰς ἐπὶ τῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ ἑορτῇ ἀδελφικὰς πρὸς ἡμᾶς προσρήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου καὶ ποθεινοτάτης ἡμῖν Μακαριότητος καὶ τῶν ἄλλων ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελ-

φῶν, πληρωσάσας ἡμῶν τὴν χαρὰν καὶ ἐνισχυσάσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἱερᾷ διακονίᾳ.

Θερωῶς τῇ Ὑμετέρᾳ σεβασμιωτάτῃ Μακαριότητι ἐπὶ ταῖς εὐχαῖς Αὐτῆς ταύταις εὐχαριστοῦντες, ἐγκαρδίως Αὐτὴν ἐπὶ τῇ Θεῷ Ἐνανθρωπήσει ἀντιπροσαγορεύομεν καὶ Αὐτῇ ἀντισυγαίρομεν, ἐπευχόμενοι ὅπως ὁ τὴν ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων ἀσθένειαν ἐνδυσάμενος καὶ ἐν ἡμῖν ἐμπεριπατήσας Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν δωρεῖται τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι καὶ τῇ κατ' Αὐτὴν Ἀγιωτάτῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ πληρώματι αὐτῆς δαψιλῆ ἀεὶ τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ, πάσης ἀγαθωσύνης ἐμπλεῶν Ὑμῖν, εἰρηνικὸν δὲ καὶ ἀτάραχον καὶ ἐνεργοῦ καὶ συμπαθοῦς φιλανθρωπίας ἔτος τὸν ἐπιτέλλοντα νέον τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ἐνιαυτὸν τῇ πολλαχῶς καὶ πάλιν δοκιμαζομένῃ καὶ εἰς Αὐτὸν τὴν ἐλπίδα ἐχούσῃ ἀνθρωπότητι, ἐπιπαρεχόμενος.

Περιπτυσσόμεθα καὶ κατασπαζόμεθα τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Χριστῷ τεχθέντι ἐν Βηθλεὲμ καὶ διατελούμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξειδικασμένης τιμῆς.

Χριστοῦγεννα 1974

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

τείνει ἐν τῇ «μεγαλαυχίᾳ» του ν' ἀρνηθῆ τὸν Θεόν, πάντα δὲ τὰ περὶ ἑαυτὸν νὰ θεωρήσῃ τυχαῖα κατασκευάσματα βιοχημικῶν ζυμώσεων καὶ μηχανικῶν μεταπλάσεων!

5. Ἄλλ' οὕτω ὁ ἄνθρωπος τῆς σήμερον, ὁ ἀγνοῶν ἑαυτὸν καὶ τὰ περὶ ἑαυτὸν, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰ εἰς τὸ ἴδιον σῶμα αἷτια, σωματικὰ καὶ ψυχικὰ, διὰ παντελοῦς παραγνωρίσεως τῆς σοφῆς ῥήσεως τοῦ Ἀριστοτέλους (Φυσ. 184α-12): «τότε γὰρ οἰόμεθα γινώσκειν ἕκαστον τῶν ὄντων, ὅταν τὰ αἷτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα», οὗτος παρορῶν τὴν ἀγνωσίαν του, ἐπίστευσεν ἐν τῇ δοκησιοσοφίᾳ του ὅτι ὀδηγεῖται εἰς τὴν παγγνωσίαν! Ὁ ταλαίπωρος!

*

6. Πρῶτον ἐπακόλουθον τῆς σημερινῆς θέσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἡ σύγχυσις! Ἡ ὑπὲρ λογικὴ ἐρμηνεία τῶν φυσικῶν νόμων ὠδήγησεν εἰς φυσιοκρατικὰς ἀντιλήψεις καὶ

ἄρνησιν τοῦ ἰδεατοῦ κόσμου τῶν ὑψίστων ἀξιών, τὰς ὁποίας διηρμήνευσαν καὶ ἀπέδειξαν ὡς ὑπέρτατον ἐφετόν, τὸ ἐπιδιωκτέον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ μέγιστοι Φιλόσοφοι τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιότητος, πᾶσαι αἱ Ὀρησκεῖαι καὶ ὑπὲρ πάσας ὁ Χριστιανισμός. Μήπως λοιπὸν εὐρισκόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα ἐνὸς ῥήγματος μεταξύ Ἐπιστήμης καὶ Ὀρησκείας; Διότι, ὀφείλομεν μετὰ λύπης νὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι ἡ σύγχρονος Ἐπιστήμη τείνει νὰ παρουσιάσῃ μεγαλοστομοῦσα καὶ δημαγωγοῦσα, ὑπὸ διάφορον ὄμμα τὰς ὑπεραξίας, ἃς ἐσεβάσθησαν οἱ αἰῶνες, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθησαν οἱ Φιλόσοφοι καὶ τὰς ὁποίας διεκήρυξεν ὁ Χριστιανισμός, ὡς τὰ ὑψίστα ἀγαθὰ, ἦτοι τὸν Θεόν, τὸν Κόσμον καὶ τὸν Ἄνθρωπον!

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

B'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Μακαριώτατε 'Αρχιεπίσκοπε 'Αθηνῶν και πάσης 'Ελλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ και περιπόθητε ἀδελφὲ και συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Σεραφεῖμ, τὴν Ὑμετέραν γερασμαίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

«...Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν και ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος και ἀληθείας» ('Ιω. α' 14).

Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μεμαρτυρημένην διὰ στόματος Θεοῦ ἔχομεν ὡς πίστιν ἡμῶν ἀσφαλῆ τε και βεβαίαν και τῆς πίστεως ἡμῶν ταύτης μαρτυρίαν παρέχομεν ἐν τῷ κόσμῳ πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐν αἷς ἡ Καθολικὴ τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησία τῆς νέας κοσμογονίας τὴν γενέθλιον ἐορτὴν πανηγυρίζουσα, ἡμεῖς, οἱ τὴν κατὰ τόπους ἐπιστασίαν αὐτῆς διαταχθέντες, γραφίδι ἐν πνεύματι, τὴν ἀδελφικὴν πρὸς ἀλλήλους ποιούμεθα ἀναστροφὴν. Τὴν ἀποκάλυψιν ταύτην και ἀλήθειαν, «ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν και ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ και καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλής ἀγγελος θαυμαστός σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος... και τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον» ('Ησ. θ', 6-7), ὡς τὴν μόνην ἐλπίδα και σωτηρίαν τοῦ κόσμου παντὸς κηρύττομεν, διότι «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ', 12).

Τὸν ἀποστολοπροφητικὸν τοῦτον λόγον καλοῦμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν νὰ βεβαιώσωμεν οὐχὶ λόγοις ἀλλ' ἔργοις· οὐχὶ «ψαλμοῖς και ὕμνοις και ᾠδαῖς πνευματικαῖς» μόνον τὴν ἀνάμνησιν τῆς Θείας 'Ενανθρωπήσεως νὰ ἐορτάσωμεν, ἀλλὰ βιώματι χριστιανικῷ μετὰ πολλῆς παρρησίας, ὡς 'Εκκλησία Χριστοῦ, τοῦτο μὲν φωνὴν μαρτυρίας πίστεως, ὅτι «χωρὶς 'Εκείνου οὐ δυνάμεθα ποιεῖν οὐδέν» ('Ιωάν. ιε', 6), τοῦτο δὲ φωνὴν διαμαρτυρίας διὰ τὸ «ἐνεργούμενον ἐν τῷ κόσμῳ μυστήριον τῆς ἀνομίας» (B' Θεσσαλ. β', 7) νὰ ὑψώσωμεν πρὸς πάντα ἰσχυρὸν και ὑπερφίαλον, τὸν προφάσει πολλὰς και ποικίλας τὸ τοῦ Θεοῦ πλάσμα, τὸν ἀνθρωπον, καταπιέζοντα και ἐξανδραποδίζοντα και διὰ παντοειδῶν ταλαιπωριῶν και βασάνων, ἐκπατρισμοῦ, πείνης και δίψης, εἰς ἀφανισμόν παραδίδοντα. Διότι δὲν σώζεται ὁ ἀνθρωπος και ἡ ψυχὴ αὐτοῦ διὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ ἀφανισμοῦ του, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀποδοχῆς τῆς σωτηριώδους ἀληθείας τοῦ Θεοῦ, τῆς δικαιοσύνης και τῆς εἰρήνης Αὐτοῦ.

Αὐτὸ τῆς 'Εκκλησίας τοῦ Χριστοῦ τὸ ἔργον τῶν ἡμερῶν ἡμῶν· αὕτη ἡ πρὸς τὸν σύγχρονον ἀνθρωπον ὁμολογία Αὐτῆς και εὐθύνη ἀνευ περιστροφῶν, ἐνδοια-

σμῶν και τῶν καθ' ἡμέραν σκοπιμοτήτων, ὑπὲρ τὰς «δροθεσίας» και τὰ τῶν καιρῶν «συνθήματα» διὰ νὰ βεβαιουῦνται ὁ κόσμος δι' Αὐτῆς ὅτι «'Ιησοῦς Χριστὸς χθὲς και σήμερον ὁ αὐτὸς και εἰς τοὺς αἰῶνας» ('Εβρ. ιγ' 8), ἀλλὰ και διὰ νὰ μαρτυρῇ πᾶς ὁ τοῦ Θεοῦ λαὸς ὅτι «ὁ γὰρ Λόγος σὰρξ, ἡ σὰρξ τε λόγος ἐγένετο».

Ὑπὲρ τούτων οὖν, τῆς 'Αληθείας, τῆς Δικαιοσύνης και τῆς Εἰρήνης τοῦ Θεοῦ τὸν ἐκ Παρθένου Μαρίας σάρκα λαβόντα και ἐν σπηλαίῳ τεχθέντα τοῦ Θεοῦ Υἱὸν και Λόγον παρακαλοῦμεν αἰεὶ μὲν, ἰδίᾳ δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις.

Περιπτυσσόμεθα και αὖθις τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα και τὸν ἐπιτέλλοντα νέον τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου ἐνιαυτὸν εὐχόμεθα οὐρανίων εὐλογιῶν μεστὸν Ὑμῖν, τῇ περὶ Ὑμᾶς σεβασμίᾳ 'Ιεραρχίᾳ, τῷ Κλήρῳ και τῷ λαῷ και τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι, διατελοῦμεν μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει τῆς Ἀλεξανδρείας

† Ὁ Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Χριστούγεννα τοῦ 1974

Γ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Μακαριώτατε και Σεβασμιώτατε 'Αρχιεπίσκοπε 'Αθηνῶν και πάσης 'Ελλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὲ και περιπόθητε ἀδελφὲ και συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Σεραφεῖμ, τὴν Ὑμετέραν γερασμαίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἡ ἐν σαρκὶ παρουσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ χαρὰν ἐπλήρωσε τὴν Οἰκουμένην! Αὕτη ἡ χαρὰ εἶναι χαρὰ τῆς σωτηρίας και τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἐπεπόθει και ἐπιποθεῖ ἡ ἀνθρωπότης, χαρὰ τῆς εἰρήνης τῆς τεταλαιπωρημένης ψυχῆς ἀπὸ τοῦ τεταραγμένου πελάγους τῆς ἀμαρτίας.

Ἡ κτίσις ἐχόρευεν ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Θεοῦ και τοῦ γῆνιου, διότι ὁ χωρίζων αὐτοὺς κατηργήθη και ὁ συντελῶν εἰς τὴν ἀποξένωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ σκηνώματος τῆς Θεϊκῆς ἀγάπης και ἐλευθερίας ἐξηγνώθη διὰ τῆς μεγάλης θυσίας τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Μεγάλῃ εἶναι ἡ τοῦ Θεοῦ Λόγου παρουσία ἐν τῷ κόσμῳ! Ἡ ἀνθρωπότης, διὰ τοῦ Θεοῦ γεγονότος τούτου, ἐνσαρκεῖ τὰς θεϊκὰς ἀρετὰς, τὴν ταπεινοφροσύνην, ἐλευθερίαν και ἀγάπην πρὸς ἄνοδον εἰς τὴν Θεῖαν κλίμακα τῆς σωτηρίας και τῆς καρποφορίας τοῦ Θεοῦ φωτός.

Ἡ ἐνσάρκωσις εἶναι ὁ ἀληθινὸς σταθμὸς, ἐν τῷ ὁποίῳ εὐρίσκομεν τὸν νέον παράδεισον, τὸν πνευματικόν.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ε' ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκπροσωποῦσα τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, συνήλθε, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου αὐτῆς Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, εἰς ἑκτακτον συνεδρίαν τῆ 14ῃ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ.ε., μὲ μοναδικὸν θέμα Ἡμερησίας Διατάξεως τὴν ἐξέτασιν τῶν περὶ Θρησκείας, Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας διατάξεων τοῦ ὑπὸ ψήφισιν

Σχεδίου Συντάγματος καὶ Εἰσηγητὴν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Κίτρους κ. Βαρνάβαν.

Εἰς τὴν ἐνέργειαν ταύτην ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη κατὰ λόγον χρέους ἐξ εὐνοήτου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ, ὅπως συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπὶ υγιῶν καὶ στερεῶν βάσεων θεμελίωσιν τῆς ἐν γένει ζωῆς τοῦ ἔθνους ἐν συνδέσμῳ πρὸς τὴν μακραίωνα ἑλληνο-

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ἐρχόμεθα χαιρετῆσαι ἐν ἀγάπῃ Χριστιανικῇ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα, ἐπιποθοῦντες διὰ τῶν προσευχῶν Ὑμῶν, ὅπως ὁ σημερινὸς κόσμος εὕρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὸν δρόμον του διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα δοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ εὐχόμενοι ὅπως ὁ δι' ἡμᾶς σαρκωθεὶς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνισχύσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν τῇ δυνάμει Αὐτοῦ,

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Ἀντιοχείας ΗΛΙΑΣ

Ἐν Δαμασκῷ,
Χριστούγεννα 1974

Δ'

ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν, Ὑπέρτιμε καὶ Ἐξάρχε πάσης Ἑλλάδος καὶ Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, ἐν Χριστῷ, τῷ Θεῷ, λίαν ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος κύριε Σεραφεῖμ, τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον Ἡμῖν Μακαριότητα ἐν ἀγίῳ φιλήματι περιπτυσσόμενοι, ἡδέως προσαγορευόμεν.

Βηθλεὲμ ἡ ἀγία ἀγαλλομένη προευνρεπίζεται ὑποδέξασθαι τὸν ἐν αὐτῇ ἐρχόμενον γεννηθῆναι Σωτῆρα ἡμῶν καὶ Κύριον, τὴν δ' ὑπὲρ λόγον κατὰ σάρκα Αὐτοῦ Γέννησιν πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνέσει, «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνην ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν» ἀναμέλψουσα.

Τὸν ἀγγελικὸν οὖν τοῦτον ὕμνον ἀναμέλψομεν καὶ ἡμεῖς μετ' οὐ πολὺ ἐν αὐτῷ τῷ προσκυνητῷ τόπῳ,

«ὃν δόξα Κυρίου περιέλαμψεν», ὅλη δὲ καρδίᾳ ἀναπέμψομεν ἀπὸ τοῦ Θεοδέγμονος Σπηλαίου τῆς ὑπερφουῶς Γεννήσεως τοῦ θείου Ἡμῶν Λυτρωτοῦ ἐκτενεῖς τὰς δεήσεις Ἡμῶν ὑπὲρ πασῶν τῶν Ἀγιωτάτων Αὐτοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Μακαριότητος, αἰτησόμενοι Αὐτῇ παρὰ Κυρίου ὑγιεῖαν ἀμετάπτωτον ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ θεοτιμῆτῳ Αὐτῆς διακονίᾳ καὶ εἰρήνῃ βαθεῖαν καὶ ἀναφαίρετον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ παντί.

Πρὸς δ' ἐκθύμως συγχαίρομεν Αὐτῇ, ἐπὶ ταῖς ἐπερχομέναις κοσμοσωτηρίαις ἑορταῖς, καθ' ἃς «Θεὸς ἐν σαρκὶ ἐπέφανεν», τοῦ γένους ἡμῶν τὴν ἀνάπλασιν θαυματουργῶν, ἐπευχόμενοι ἅμ' Αὐτῇ καὶ τὸν ἐπιτέλλοντα ἐκ τῶν κόλπων τῆς αἰωνιότητος νέον ἐνιαυτόν, σὺν ὅ,τι πλείστοις μετ' αὐτόν, αἷσιον καὶ πάσης ἀνωθεν εὐλογίας ἔμπλεων καὶ παντὶ ἀγαθῷ πεπλουτισμένον, δεόμενοι τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σάρκα εἰληφότος Σωτῆρος Χριστοῦ ἀξιῶν Αὐτὴν ἐν ὑγιείᾳ καὶ πνευματικῇ χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει γεραίνειν καὶ πανηγυρίζειν τὰς σεπτὰς ταύτας ἑορτάς, χειραγωγούσαν ἅμ' ἀσφαλῶς ἐπὶ νομᾶς σωτηρίου τὸν θεῖον χάριτι καταπεπιστευμένον Αὐτῇ Χριστοτερπῇ λαόν.

Ἀδελφικῶς δ' ἀξιῶντες διαβιβασθῆναι τὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἀγίου Δωδεκαημέρου συγχαρητηρίους Ἡμῶν προσρήσεις καὶ ἐπευχὰς τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Πανιερωτάτοις Ἀρχιερεῦσι, τοῖς συγκροτοῦσι τὴν περὶ Αὐτὴν Ἀγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, περιπτυσσόμεθ' αὐθις ἐν φιλήματι ἀγίῳ τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ
Χριστούγεννα 1974

Τῆς Ὑμετέρας Γερασμιωτάτης Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ ὄλωσ πρόθυμος,

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

χριστιανικήν αὐτοῦ παράδοσιν καὶ ἱστορίαν. Δικαιούται δὲ καὶ ὀφείλει ἡ Ἱερά Σύνοδος νὰ ἔχη βαρύνουσαν καὶ ὑπεύθυνον γνώμην ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὡς ὑπευθύνως τὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διαχειριζομένη.

Εἰδικώτερον, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐν τῷ Ὑπομνήματι τούτῳ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκθέσῃ τὰς ὑπευθύνους ἀπόψεις αὐτῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὰ περὶ Θρησκείας, Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας ἄρθρα τοῦ Σχεδίου Συντάγματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ θέσῃ ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων τὴν κατὰ τὰς ἀπόψεις αὐτῆς ἐπιβαλλομένην διατύπωσιν τῶν εἰδικῶν ἐκείνων ἄρθρων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ἐν λόγῳ θέματα.

Α'. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Ὑπόβαθρον καὶ θεμέλιον τῶν ἐπὶ μέρους ἀπόψεων ἡμῶν ἀποτελοῦν ἀσφαλῶς αἱ ἀμφοτέρωθεν περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἀπόψεις, ἡτοι ὡς αὐταὶ ἐκφράζονται διὰ τοῦ ὑπ' ὄψιν Σχεδίου Συντάγματος καὶ ὡς ἡ Ἐκκλησία φρονεῖ, ὅτι ἐνδείκνυται νὰ διαμορφωθοῦν ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἔθνους ἐν τῷ συνόλῳ.

Ὡς γνωστόν, αἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀποτελοῦσαι, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἔκφρασιν τῆς θέσεως τῶν ἐκάστοτε φορέων τῆς ἐξουσίας ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις κατὰ τὸν ἱ. Αὐγουστίνον εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς («εἰς τοὺς αἰῶνας παρατεινόμενος»), ἐμφανίζουσι κατὰ τόπους διὰ τῶν αἰώνων ποικίλας ἐναλλαγὰς, ἀπὸ τοῦ συστήματος τῆς Ἐνώσεως, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς Συναλληλίας, εἴτε ὑπὸ τὰς μορφὰς τῆς Ἱεροκρατίας ἢ τῆς Πολιτειοκρατίας, μέχρι τοῦ συστήματος τῆς Νόμῳ κρατούσης Πολιτείας ἢ τοῦ Χωρισμοῦ, οὐχὶ δὲ ἀμιγῶς ἰσχυσάντων. Ἐν Ἑλλάδι ἤδη ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1833 δημοσιεύσεως ὑπὸ τῆς βαυαρικῆς Ἀντιβασιλείας, τῇ ἐπιδράσει τῶν ἐν τῇ Δύσει κρατουσῶν τότε ἐκκλησιολογικῶν καὶ πολιτειολογικῶν ἀντιλήψεων, τῆς Διακηρύξεως περὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ μέχρι τοῦ 1923 ἴσχυσε σαφῶς τὸ σύστημα τῆς Νόμῳ κρατούσης Πολιτείας, ἐγγίζον ἐν πολλοῖς τὰ ὅρια τῆς ἀκράτου Πολιτειοκρατίας. Διστακτικὴ καὶ ἀνεπαίσθητος χειραφέτησις παρατηρεῖται ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐντεῦθεν, ἀλλ' ἄνευ ἐγκαταλείψεως καὶ πάλιν, παρὰ τὴν κατ' ἐπίφασιν ἐναλλαγὴν τῶν ὄρων, τῆς ἀρχῆς τῆς Νόμῳ κρατούσης Πολιτείας, ἐκδηλουμένης ὅτε μὲν ὑπὸ ἡπιωτέραν καὶ συγκεκριμένην μορφήν, ὅτε δὲ ὑπὸ μορφήν βαρύτεραν, καθιερωμένης δὲ καὶ κατὰ ρητὴν πλέον διατύπωσιν ἐν τῷ προΐχουσάντι Συντάγματι. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ ἀναζητήσις καὶ περιγραφή τῶν αἰτίων τῆς ὡς εἴρηται πολιτειακῆς τακτικῆς. Πρέπει πάντως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, παρὰ τὴν ἐξογκουμένην ἐνίοτε

ἀναγκαιότητα καὶ ὠφελιμότητα, ὠδήγησεν εἰς πολυπληθῆ τῆς Ἐκκλησίας ζημίαν.

Ἐπ' ἐσχάτων ἐντείνεται ἡ συζήτησις καὶ ὑπὲρ τοῦ μηδέποτε παρ' ἡμῖν ἰσχύσαντος συστήματος τοῦ Χωρισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς Πολιτείας. Χωρὶς νὰ ἐκτεινώμεθα εἰς ἐκκλησιολογικὴν καὶ πολιτειολογικὴν θεώρησιν αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ ἐξ ἐπόψεως ἑλληνικῆς πραγματικότητος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀποτελεῖ συμβατικὸν τοῦ Κράτους θεσμόν, ἀλλὰ βασικὸν συντελεστὴν τῆς πολιτιστικῆς του αὐτοσυνηδῆσις καὶ τῆς ἔθνικῆς ἐνότητος, φρονοῦμεν, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο, οἰαδήποτε καὶ ἂν κέκτηται πλεονεκτήματα, ἐν τῷ παρόντι καὶ ὑφ' ἃς τελοῦμεν συνθήκας, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἐγίνετο πρόξενον μεγίστης ζημίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπαρασκευον ὅλως δι' ἕν τοιοῦτον ἄλμα καταλαμβάνομένην, θὰ ἐπλητε καίρως καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἔθνος, ἀνέκαθεν στενώτατα μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας συνδεδεμένον καὶ πολλὰ κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν εἰς ταύτην ὀφείλον καὶ παρ' αὐτῆς προσδοκῶν.

Ὑπὸ τὰς παρούσας τοῦλάχιστον συνθήκας ὡς τὸ μᾶλλον ἐνδεδειγμένον σύστημα σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας θεωροῦμεν τὸ τῆς Συναλληλίας, τῆς καθαρᾶς καὶ ἀνοθεύτου, καθ' ὃ ἡ Ἐκκλησία, συναποτελοῦσα μετὰ τῆς Πολιτείας ἐν Χριστιανικῶν σῶμα, συνεργάζεται στενῶς μετ' αὐτῆς, χωρὶς νὰ ἐξουσιάζηται ὑπ' ἐκείνης, διατηροῦσα αὐτοτέλειαν καὶ ἀνεξαρτησίαν εἰς πραγμάτων ὑψίστης ἐν τῇ κοινωσίᾳ ἀποστολῆς. Τὸ σύστημα τοῦτο, κρατήσαν ἐν πολλοῖς ἐν τῇ βυζαντινῇ αὐτοκρατορίᾳ, τελοῦν δὲ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τε τὰς ἀγιογραφικὰς καὶ παραδοσιακὰς περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας θεμελιώδεις ἀρχὰς, δὲν εἶναι ξένον καὶ πρὸς τὸ σύγχρονον πνεῦμα, δεδομένου ὅτι, ἰδίᾳ μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, τόσον ἢ σύγχρονος Πολιτειολογία, τοῦλάχιστον ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ χώρῳ, ὅσον καὶ ἡ σύγχρονος Ἐκκλησιολογία εὐνοοῦν εἰς τὴν τοιαύτην τοποθέτησιν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ἐξ ἄλλου, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συναλληλίας εἰς μὲν τὴν Ἐκκλησίαν θὰ παρείχετο ἡ δυνατότης, ὥστε ἐν βαθείᾳ συνειδήσει τῆς ἰδίας εὐθύνης νὰ ἐπιτελῇ κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον τὰ ἑαυτῆς, τὴν δὲ Πολιτείαν δὲν θὰ ἐστέρει εἰς ἀποφασιστικὰς μάλιστα στιγμὰς τῆς σπουδαίας συνδρομῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ βίου τῶν πολιτῶν. Ἄς προστεθῇ ἐπίσης, ὅτι τοῦτο δύναται νὰ ἀποτελέσῃ καὶ οὐσιαστικῆς σημασίας προβαθμίδα πρὸς περαιτέρω ἀνανέωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως εἰς αὐτονομίαν καὶ εἰς ἐπωφελῆ διαμόρφωσιν ὑπὸ τὰς προσηκούσας προϋποθέσεις μᾶς εὐρύτατα αὐτονόμως ζώσης καὶ δρώσης Ἐκκλησίας.

(Συνεχίζεται)

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΤΟΥ Α' ΤΟΜΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

“ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ — ΑΓ. ΟΡΟΣ,,

Τὸ Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἤγαγεν εἰς πέρας τὴν ἔκδοσιν τοῦ Α' τόμου τοῦ ἑπτατόμου Καταλόγου τοῦ Γρ. Θ. Στάθη ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἁγιον Ὄρος», διὰ τοῦ ὁποῦ ἐγκαινιάζει τὴν βασικὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων αὐτοῦ.

Ὁ Α' οὗτος τόμος, ὀγκώδης, ἀλλὰ λίαν καλαίσθητος, ἐξετυπώθη χορηγούσης τῆς εὐαγοῦς ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος χίλια ἑνακόσια ἑβδομήκοντα τέσσαρα, τῆς χαρμοσύνου ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων ἐγγιζούσης, καὶ ἐκυκλοφορήθη τὸν Ἰανουάριον τοῦ νέου ἑνιαυτοῦ χίλια ἑνακόσια ἑβδομήκοντα πέντε· ἐστοιχειοθετήθη, ἐξετυπώθη καὶ ἐβιβλιοδετήθη εἰς τὸ τυπογραφικὸν κατάστημα «Π. Κλεισιούνη», Νεοφύτου Μεταξῆ 29.

Μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Α' τούτου τόμου τοῦ Καταλόγου τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐπραγματώθη, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἡ συμφωνία ἀναθέσεως—ἀναλήψεως ἔργου μεταξὺ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς Διευθυντοῦ τοῦ εἰσηγήσει του συσταθέντος Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, καὶ τοῦ θεολόγου καὶ μουσικολόγου Γρ. Θ. Στάθη, ὡς ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου προσληφθέντος.

Εἰς τοὺς ὅρους τῆς Συμβάσεως διελαμβάνετο καὶ ὅτι τὸ «Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ προϊόντος τῆς καταλογογραφίσεως τῶν μουσικῶν χειρογράφων τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐντὸς τριετίας ἀπὸ τῆς καταθέσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἰδρύματος».

Ἡδὴ ὁ Θεὸς ἠδόκησε καὶ τὸ ἔργον ἔτυχε δαψιλῶν εὐλογιῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ γενναιοδωροῦ χορηγίας ὑπὸ τῆς ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης καὶ οὕτως ἡ ἔκδοσις τοῦ Α' τόμου τοῦ ἑπτατόμου Καταλόγου εἶναι πραγματικότης καὶ ἀποτελεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκδοτικὸν ἄθλον, ἐξ ἑτέρου δὲ γεγονὸς ἐξαιτέρου ἐνδιαφέροντος διεθνῶς καὶ θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν ἐπιστήμην τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας.

Τὸ Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, θέλον νὰ ἐξάρῃ τὴν ἰδιαιτέραν ἀκριβῶς σημασίαν, τὴν ὁποίαν κέκτηται ἡ ἔκδοσις αὐτῆ καὶ ἐπιτύχῃ τὴν προσήκουσαν προβολὴν αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀρμοδίους κύκλους, πρωτίστως τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀκολουθῶς τῆς ἐπιστήμης γενικώτερον, ἅμα δὲ ἐπιθυμοῦν νὰ τονίσῃ τὴν ἀξιόλογον συμβολὴν τῆς χορηγούσης ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης εἰς πνευματικὰ ἔργα πολλαπλῆς ὠφελιμότητος, ὠργανώσεν εἰδικὴν σεμνὴν τελετὴν παρουσιάσεως καὶ ἐπιδόσεως

τοῦ τόμου εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἐν λόγῳ ἑορτιος σὺναξις ἐπραγματοποιήθη τὴν Τρίτην, 14ην Ἰανουαρίου 1975 καὶ ὥραν 7.30' ἑσπερινὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τελετῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Διὰ προσκλήσεων ἐκλήθησαν οἱ κυριώτεροι ἐκπρόσωποι τῆς ἐπιστήμης τῆς Βυζαντινολογίας, Ὑμνολογίας καὶ Μουσικολογίας, οἱ μουσικολογιάτατοι Πρωτοψάλται—Χοράρχαι τῶν Ἀθηνῶν, ἄλλοι ἐπίσημοι, ὡς καὶ πολλοὶ μύσται τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, παρέστησαν δὲ τὰ μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου καὶ ἄλλοι παρεπιδημοῦντες Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται.

Δημοσιογράφοι καὶ φωτορεπόρτερς, ὡς καὶ κινητὸν τηλεοπτικὸν συνεργεῖον τῆς YENED καὶ συνεργεῖον Ραδιοφωνίας τοῦ EIPT ἐκάλυψαν τὴν ἐν λόγῳ ἐπίσημον τελετὴν, κατανοήσαντες τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος καὶ τὴν σοβαρότητα τῆς ἐπιτελουμένης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας ἐν τῷ Ἰδρύματι Βυζαντινῆς Μουσικολογίας.

Τὴν ἐκδήλωσιν ἠνοιξεν αὐτὸς οὗτος ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ ὁποῖος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν ὀμήγυριν ἐν ἀγαλλιᾷσει φανερᾶ εἶπε:

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Ἀγαπητοί,

Εὐρίσκομαι εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ γνωρίσω εἰς πάντας ὑμᾶς ὅτι τὸ Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, τὸ ὑπὸ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου ἰδρυθὲν καὶ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης ἐδρεῦον, παρουσιάζει σήμερον κατὰ τὴν σεμνὴν αὐτὴν τελετὴν τοὺς πρώτους καρπούς του. Παραδίδει ἐπισήμως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸν Α' τόμον, τὸν ὁποῖον ἐξεπόνησεν ὁ Διευθυντῆς καὶ ἐπιστημονικὸς συνεργάτης αὐτοῦ κύριος Γρηγόριος Στάθης, καὶ ὅστις τόμος περιέχει Κατάλογον τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Τὸ Ἴδρυμα τοῦτο προώρισται νὰ προσφέρῃ ὑψίστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Βυζαντινὴν Μουσικὴν καὶ Μουσικολογίαν καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία νὰ περιβάλλῃ αὐτὸ μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ νὰ ἐπιδεικνῇ ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον.

Γενόμενοι τῶν πρώτων καρπῶν αὐτοῦ διὰ τῆς παρουσιάσεως τοῦ Α' τούτου τόμου, συγχαίρομεν ἐγκαρδῶς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἰδρύματος Σεβ. Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν συνεργάτην κ. Γρ. Στάθην, ἐπευχόμενοι ὅπως

ὁ Κύριος ἐνισχύει καὶ ἐνδυναμοῖ αὐτοὺς εἰς τὴν ὑψίστην σημασίαν ἔχουσαν προσπάθειαν αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἀπροσκόπτως παραδώσωσιν εἰς τὴν Ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν πλοῦσιον τὸν θησαυρὸν, τὸν μέλλοντα ν' ἀποθησαυρισθῇ καὶ εἰς τοὺς ἐτέρους τόμους, οἵτινες ἔχουν τὴν σειρὰν των πρὸς ἔκδοσιν.

Εὐθὺς μετὰ τὸν Μακαριώτατον εἰς τὸ βῆμα ἀνῆλθεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, καὶ ὑπὸ τὴν ιδιότητα αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῆς ΜΣΕ ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ τῆς διαφωτίσεως ἐχαίρετισε τοὺς ἔλλογιμωτάτους προσκεκλημένους καὶ ἰδίᾳ τοὺς δημοσιογράφους, ἐξαίρων τὴν συμβολὴν τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου διὰ τὴν προβολὴν τοῦ ἐκδοτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Λεπτομερέστερον, ὁ ὁμιλητὴς εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Κύριε Πρωτάν,

Ἐλλογιμώτατοι καὶ Μουσικολογιώτατοι κύριοι,

Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Δημοσιογράφοι,

Συγκροτοῦσα ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς διανομένης 118ης Συνοδικῆς Περιόδου, τὰς Μονίμους Συνοδικὰς Ἐπιτροπὰς αὐτῆς, μοὶ ἀνέθηκε διὰ σεβαστῆς ἀποφάσεως Ἀδτῆς, πρὸς τὴν προεδρία τῆς Μ.Σ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἀρχιγραμματείας, καὶ τὴν προεδρίαν τῆς Μ.Σ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Θρησκευτικῆς Διαφωτίσεως, Τύπου καὶ Ἐκδόσεων καὶ Ὀπτικοακουστικῶν μέσων.

Ἐπὶ τὴν ιδιότητα λοιπὸν ταύτην τοῦ Προέδρου τῆς Μ.Σ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Θρησκευτικῆς Διαφωτίσεως, Τύπου καὶ Ἐκδόσεων καὶ Ὀπτικοακουστικῶν μέσων, ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα τοῦτο καὶ ἐπιθυμῶ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐγκαρυστήσω θερμῶς ἅπαντας ὑμᾶς, διότι θὰ ἔχητε τὴν καλωσύνην νὰ με ἀκούσητε, εισηγούμενοι, ἐν συντομίᾳ, ἐπὶ ἐνὸς θέματος λίαν ἀγαπητοῦ καὶ ἀκριβοῦς ἐνδιαφέροντος.

Ἡ ἐνταῦθα παρουσία ὑμῶν, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ποιοῦμαι τὴν Εἰσήγησίν μου ταύτην, ἐγένετο ἐξ ὀνόματος τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τῆς ἐπισήμου προσκλήσεως τῆς Ἀρχιγραμματείας Ἀδτῆς.

Ἡ συνάντησις ἡμῶν αὕτη δὲν γίνεται περιαιτέρω μόνον ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλὰ γίνεται καὶ εἰς τὸν χῶρον τῶν συνεδριάσεων Ἀδτῆς. Συμβαίνει δὲ τοῦτο, διότι τὸ θέμα καὶ τὸ ἀντικείμενον, διὰ τὰ ὁποῖα συνητήθημεν, σχετίζονται μὲ μίαν ἐκ τῶν πολλῶν λεπτῶν πτυχῶν δραστηριότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Καὶ ἡ πτυχὴ αὕτη, ἡ ὄντως λεπτὴ καὶ ἀξιοσπούδατος, εἶναι τὸ ὑπὸ τὰς εὐλογίας Ἀδτῆς λειτουργοῦν «Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας», ἀμέσως σχετιζόμενον μὲ τὴν παρουσίαν ἐνὸς πνευματικοῦ ἐκδοτικοῦ ἔργου, περὶ τοῦ ὁποῖου κατωτέρω ὁ λόγος.

Δὲν συνεκεντρώθημεν δὲ ἐνταῦθα μόνον Ἱεράρχαι καὶ γενικῶς κληρικοί, ὡς ἀμέσως, οὕτως εἶπεῖν, ἐνδιαφερόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἔλλογιμώτατοι καὶ μουσικολογιώτατοι καὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου. Καὶ τοῦτο διότι ὁ σκοπὸς τῆς προβολῆς τοῦ πνευματικοῦ ἐκδοτικοῦ ἔργου δὲν θὰ ἐξαρθῆ μόνον ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀγάπης καὶ εὐλογίας καὶ ἐκτιμήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐγκολπίσεως τοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν μουσικολογιωτῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐγγενοῦς φροντίδος, διὰ τῆς ὁποίας θὰ διαφημισθῇ τὸ ἔργον ὑπὸ ἀξιοτίμων ἐκπροσώπων τοῦ Τύπου, τοῦ Τύπου τοῦ Ἑλληνικοῦ, τοῦ ὁποῖου Ἑλληνικοῦ Τύπου λειτουργός, καὶ μάλιστα ἀριστα ἡσκημένος, ὑπῆρξεν ὁ ἱερομόναχος Θεόκλητος Φαρμακίδης, ἐθνικὸς ἀνὴρ, Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἀριστυστάτου Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἐξέδωκεν ἐν Καλαμάτᾳ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 τὴν πρώτην Ἑλληνικὴν Ἐφημερίδα ὑπὸ τὸν τίτλον «Σάλπιγξ Ἑλληνική», διὰ νὰ μαρτυρηθῆ καὶ νὰ διαλαλῆται ἐσαεὶ, ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐθνικὸς τομεὺς καὶ ἐθνικὸς παλμός, εἰς τὸν ὅποιον νὰ μὴ ἔχη δώσει—ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς σήμερον—τὴν εἰς κληρικoὺς συμβολὴν καὶ προσφορὰν αὐτῆς ἡ Μητὴρ ἡμῶν Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία.

*

Δύο ὁμιληταὶ θὰ ἔχουν τὴν τιμὴν—ὅπως ἐγὼ αὐτὴν τὴν στιγμὴν—νὰ ἀναπτύξωσιν τὰ θέματα αὐτῶν ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς καὶ ἐκλεκτῆς ταύτης ὁμηγύρεως.

Πρῶτος, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, Συνοδικὸς Σύνοδος, ὅστις θὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὸ «Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» καὶ δεύτερος, μετ' αὐτόν, ὁ θεολόγος καὶ Μουσικολόγος κ. Γρηγόριος Στάθης, πρῶτος ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ διαληφθέντος «Ἰδρυματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας», ὅστις θὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ μόλις ἐκδοθέντος ἔργου «Τὰ Χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἁγίου Ὁρους», τόμος Α', Ἀθῆναι 1975, καὶ ἐπὶ τῆς ἀξίας ἐν γένει τῆς καταλογογραφῆσεως τῶν χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου ὁμιλητοῦ, τοῦ Σεβ. δηλονότι Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιου, ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ, δὲν θὰ ἀποτολμήσω οὐδὲ ἐλαχίστους ἐκ τῶν πολλῶν λαμπρῶν σταθμῶν τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς θεολογικοῖς παρ' ἡμῖν Γράμμασι πανθομολογουμένης ὥρειας πορείας αὐτοῦ νὰ ἀπαριθμήσω. Δὲν θὰ ἀποτολμήσω δὲ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀπαριθμῆσιν, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι θὰ προσκορῶσιν ἀμέσως εἰς τὴν ἐγνωσμένην καὶ ἀξίαν ἐπαίνου, πραγματικὴν δὲ μετριοφροσύνην αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν ἀπὸ δεκαετηρίδων ἤδη ὑπάρχει καὶ δορᾷ ὁ Ἱεράρχης, καὶ ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ εἰσὶ τὰ μαρτυροῦντα περὶ αὐτοῦ. Δὲν δύναιμι ὁμῶς νὰ μὴ ἀναφέρω καὶ νὰ μὴ ἐξάρω δεόντως ἐν καὶ μόνον προσωπικὸν αὐτοῦ ἐπι-

τενγμα, ἀμέσως σχετιζόμενον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνταῦθα ἐπιστημονικῆς συναντήσεως ἡμῶν. Τὸ ἐπιτενγμα δὲ τοῦτο εἶναι ἡ κατόπιν μελέτης καὶ εἰσηγήσεως αὐτοῦ σύστασις καὶ λειτουργία τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας». Τὴν εἰσηγήσιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἔκαμεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διορύσιος, μουσικογραφῆς καὶ μουσικολόγος ἐξαίρετος, τῇ 24ῃ Ἰουνίου 1970, ὅτε οὗτος ἦτο Συνοδικὸς Σύνοδρος, καὶ δὴ Πρόεδρος τῆς Μ.Σ. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς θείας Λατρείας, ὡς εἶναι καὶ κατὰ τὴν διανομένην Συνοδικὴν Περίοδον. Ἡ εἰσηγήσις ἐκέλευε ἐγένετο λίαν εὐχαρίστως καὶ ἐνθουσιωδῶς ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔχουσα ὡς ἀποτέλεσμα, πᾶν εὐχάριστον, τὸ προαναφερθὲν («Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας», τὸ ὁποῖον Ἰδρυμα ἀποτελεῖ ἤδη ἓνα ἀξιοπρόσεκτον τομέα δραστηριότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προελθόντα καὶ ἐκπηγάσαντα ἐκ τοῦ προσωπικοῦ μόχθου τοῦ εἰρημένου Ἱεροῦχοῦ, ὅστις τομεὺς, ἀπὸ τῆς ἀθορύβου καὶ ἰσως ἀφανοῦς συστάσεως καὶ λειτουργίας αὐτοῦ ἐπὶ μίαν καὶ πλέον πενταετίαν, τελεῖ δικαίως ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία οὐδεμία, ὅτι τὸ «Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» θὰ ἀποβῆ σεμνὴ ἀφειρητὴ θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν Βυζαντινὴν παρ' ἡμῶν Μουσικολογίαν, ἀπὸ πανεπιστημιακῆς ἐν καιρῷ ὁποσδήποτε σκοπιᾶς. Τὸ μέλλον τοῦ Ἰδρύματος τούτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι ἐξησφαλισμένον μόνον διότι εἶναι Ἰδρυμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ πρῶτος ἐπιστημονικὸς αὐτοῦ συνεργάτης εἶναι ὁ Θεολόγος-Μουσικολόγος κ. Γρηγόριος Στάθης, ὡς προαναφέρθη. Περὶ τῆς ἀληθείας δὲ τῶν προβλέψεων—σὺν Ἐφ' ἀντιλήπτου καὶ τῶν καλῶν συντελεστῆ—, θὰ μαρτυρήσῃ καὶ τὸ μετ' ὀλίγον παρουσιασθησόμενον βασικῆς σημασίας ἔργον αὐτοῦ «Τὰ Χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἁγιον Ὄρος», τόμος Α', Ἀθήναι 1975.

Περὶ τοῦ δευτέρου δὲ ὁμίλητοῦ, τοῦ μόλις δηλονότι ἀναφερθέντος Θεολόγου-Μουσικολόγου κ. Γρηγόριου Στάθης, εἶναι ἀπαραίτητον καὶ ἐπιβεβλημένον νὰ λεχθῶσιν ἐνταῦθα σχετικὰ τινα, ἀναφερόμενα εἰς τὸν βίον καὶ τὸ μέχρι τοῦδε ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ ἔργον, πρὸς κατατόπισιν καὶ ἐρμηρίαν τοῦ μόχθου αὐτοῦ, γλυκὸς τοῦ ὁποίου καρπὸς ὑπῆρξε τὸ παρουσιαζόμενον προαναφερθὲν ἔργον, τὸ ὁποῖον σημασιωτέον, ὅτι εἶναι ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς ἐπιτατόμου σειρᾶς, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ θεωρηθῆ τὸ («τηλαυγὲς πρόσωπον»).

Ὁ κ. Γρηγόριος Στάθης ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Γερακίων Ἰωαννῶν τὴν 8ην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1939, ὅπου ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα.

Ἀπὸ τοῦ 1952 μέχρι τοῦ 1958 διέμενεν εἰς Ἰωάνναινα ὡς μαθητῆς τοῦ Προτύπου Γυμνασίου «Ζωσιμαία Σχολή», ἀπὸ ὅπου καὶ ἀπεφοίτησε. Παρὰλλήλως ἐκεῖ ἔμαθε Βυζαντινὴν Μουσικὴν εἰς τὴν σχετικὴν Σχολὴν τῆς Μητροπόλεως κατὰ τὰ ἔτη 1954-1958.

Ἐπιτυχῶν εἰσιτηριακῶς εἰς τὴν Θεολογικὴν καὶ τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν ἐνεγράφη εἰς τὴν Θεολογικὴν τὸ 1958 καὶ ἔκτοτε διέμενεν εἰς Ἀθήνας μέχρι περατώσεως τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Παρὰλλήλως, ὡς ὑπότροφος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἐσπούδασε Βυζαντινὴν Μουσικὴν εἰς τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν, ὡς καὶ Ἐδρωπαικὴν Μουσικὴν εἰς τὸ Ὁδεῖον Πειραιῶς. Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 1963 ἔγινε κάτοχος τριῶν τίτλων σπουδῶν ἦτοι, πτυχίου Θεολογικῆς Σχολῆς, πτυχίου Ἱεροφάλτου τοῦ Ὁδεῖου Ἀθηνῶν καὶ διπλώματος τοῦ Μουσικοδιδασκάλου τοῦ Ὁδεῖου Πειραιῶς. Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἦτο ὑπότροφος τοῦ Τοσιτσείου Ἰδρύματος Κηφισίας.

Λαβὼν ὑπότροφίαν τοῦ Τοσιτσείου Ἰδρύματος μετέβη εἰς Ρώμην κατὰ τὸ ἔτος 1963 διὰ σπουδὰς κλασσικῆς μουσικῆς εἰς τὸ Ὁδεῖον «Santa Cecilia», ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1965. Παρὰλλήλως ἐφοίτησε δύο ἔτη εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Ἀνατολικῶν Σπουδῶν τοῦ Γρηγοριανοῦ Πανεπιστημίου λαβὼν πτυχίον κατὰ τὸ ἔτος 1965, μὲ τὸν βαθμὸν «Bene Probatus, 8».

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1965 (18 Σεπτεμβρίου) μέχρι τῆς 28ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1967 ὑπηρέτησε τὴν στρατιωτικὴν του θητείαν. Τὸ διάστημα ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 22ας Ἀυγούστου 1966 παρεμείνεν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ θεοβαδίστου Ὁρους Σινᾶ.

Τὸ 1967 μετέβη καὶ πάλιν εἰς Ρώμην διὰ συνέχισιν τῶν μουσικῶν αὐτοῦ σπουδῶν. Τὸν Μάϊον τοῦ 1968 ἔλαβε μέρος δι' Ἀνακοινώσεως σχετικῆς μὲ τὰ μουσικὰ χειρόγραφα τοῦ Σινᾶ εἰς τὸ Δ' Διεθνὲς Μουσικολογικὸν Συνέδριον τῆς Κροπτοφέρρης.

Ἀπὸ τοῦ 1968 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1969 διέμενεν εἰς Κοπεγχάγην διὰ Βυζαντινομουσικολογικὰς σπουδὰς εἰς τὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιον καὶ τὸ Ἰνστιτούτον Τὰ Μνημεῖα Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Παρουσιασθεὶς εἰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις ἔλαβε πτυχίον ἐιδικότητος Βυζαντινολογίας.

Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1969 μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1970 διέμενεν ἐν Ὁξφόρδῃ διὰ συνέχισιν τῶν βυζαντινολογικῶν του σπουδῶν.

Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1970 μέχρι τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1972 παρέμεινεν εἰς Ἁγιον Ὄρος συγγραφέων τὸν Κατάλογον τῶν Χειρογράφων Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τὸν Μάϊον τοῦ 1972 προσελήφθη ὡς μόνιμος ὑπάλληλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῆς θείας Λατρείας καὶ ἀνέλαβε τὴν ὀργάνωσιν τοῦ «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» ὡς πρῶτος ἐπιστημονικὸς συνεργάτης αὐτοῦ. Ἐκτοτε παραμένει εἰς Ἀθήνας προετοιμάζων τὴν ἐκδοσιν τοῦ Κατάλογου καὶ ἐτοιμάζων μίαν κατ' ἔτος μουσικολογικὴν σύναξιν εἰς τινα τῶν αἰθουσῶν διαλέξεων.

Ἐλαβε μέρος εἰς τὸ ΙΑ' Μουσικολογικὸν Συνέδριον τῆς Διεθνούς Μουσικολογικῆς Ἐταιρείας, τὸ ὁποῖον

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΝΕΟΤΗΤΑ *

Καί εἶναι ἀληθές, ὅτι παρὰ τὴν μεγάλην ἀπουσίαν, τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁ φοιτητικὸς κόσμος ἐκ τῆς τοιαύτης πνευματικῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐργασίας, ἐν τούτοις ὑπάρχουν πάντοτε θεοσεβεῖς νέοι, πιστοὶ ὄντες εἰς τὰς ἑλληνοχριστιανικὰς παραδόσεις, οἱ ὅποιοι μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἐνωτίζονται τῶν θεῶν ρημάτων καὶ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἐπέκτασιν τῆς σωτηριώδους αὐτῆς ἀποστολῆς. Τούτους ἀναζητοῦντες, ἀποκτῶμεν τὰ ἀπαραίτητα στελέχη τῆς δράσεως ἡμῶν καὶ ἐνισχυόμενοι σπουδαίως παρ' αὐτῶν

φέρομεν εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἔργον ἡμῶν. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι εἰς τὴν ὅλην αὐτὴν πρὸς τὴν φοιτητικὴν νεολαίαν ἱεραποστολικὴν ἐργασίαν μεγάλως συμβάλλουν φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας, τιθέμενοι εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιπροσθέτως εἰς τὸ πρὸς τὴν νεότητα ἔργον ἡμῶν περιλαμβάνομεν καὶ ὄσους ἄλλους νέους ἐκπαιδεύονται εἰς τεχνικὰς ἢ μηχανολογικὰς καὶ βιοτεχνικὰς σχολὰς, καθ' ὅτι καὶ αὐτοί, ὡς τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ διδαχθῶσι τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας καὶ νὰ ζῶσι κατὰ Θεόν. Εὐλόγως ὁμοῦ γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, ποῦ θὰ εὐρεθοῦν τόσοι πολλοί, ἱκανοὶ ἵνα προσεγγίσουν τὴν σπουδάζουσαν νεότητα καὶ ἐργα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 21 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

ἐπραγματοποιήθη τὸν Ἀύγουστον τοῦ 1972 ἐν Κοπεγχάγη, καὶ ἔστειλεν Ἀνακοίνωσιν διὰ τὸ Γ' Συνέδριον τῆς Ἐταιρείας τῶν Νοτιοανατολικῶν Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν, συνελθόν ἐν Βουκουρεστίῳ κατὰ τὸ ἔτος 1974, μὴ δυνηθεῖς τελικῶς νὰ μεταβῇ ἐκεῖ.

Συνέγραψεν ἱκανὸν ἀριθμὸν μελετῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ἰταλικὴν καὶ ἀγγλικὴν ἐπὶ θεμάτων πάντοτε τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας. Ἐν μόνον πόνημα αὐτοῦ δὲν εἶναι ἐπιστημονικόν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐπικὸν ποίημα διὰ τὴν Κύπρον μετὰ τὸν τίτλον «Οἱ Ἀλύτρωτοι», τὸ ὁποῖον ἐδημοσιεύη κατὰ τὸ ἔτος 1965.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ κ. Γρηγορίου Στάθη. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰδικῶς εἰς τὸ μεγαλόπνοον καὶ μόλις πρὸ τῶς ἐξελθόν τοῦ πειστηρίου πολυτόμου καὶ πολυσέλιδον ἔργον αὐτοῦ «Τὰ Χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἁγιὸν Ὅρος», τόμος Α', Ἀθῆναι 1975 καὶ πρὸ τοῦ λεχθῶσι ὑπ' αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀξιόπαινος δημιουργὸς αὐτοῦ, τὰ προσήκοντα κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐνώπιον ἡμῶν παρουσίαν, ἐπιθυμῶ νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ὅτι, «Τὰ Χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς—Ἁγιὸν Ὅρος», τόμος Α', ἀποτελοῦν ἔργον πολλῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Μουσικολογίαν, ἔργον καὶ δράγματα πνευματικὰ μόχθου καὶ κόπου καὶ ὑπευθυνότητος ἐπιστημονικῆς, ἔργον κωνήσεως τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ διευθυντοῦ τοῦ «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» Σεβ. Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονυσίου, καὶ ἔργον προκαλοῦν βαθεῖαν ἐκτίμησιν πρὸς τὸν συντελεστὴν καὶ δημιουργὸν αὐτοῦ ἀξιόλογον θεολόγον καὶ Μουσικολόγον κ. Γρηγορίου Στάθη, δυνάμενον νὰ δέχεται ἐν δικαίᾳ ἱκανοποιήσει τὰ ἀνεπιφύλακτα συγχαρητήρια τῶν ἐντυγχανόντων ἐπὶ τῷ πολυτίμῳ τούτῳ πνευματικῷ ἐκδοτικῷ ἐπιτεύγματι.

Πρέπει ἀκόμη νὰ προστεθῇ, ὅτι ὁ τόμος οὗτος ὁ καινὸς καὶ λαμπρὸς, ὁ ὁποῖος εἶναι, ὡς προελέχθη, ἢ ἀπαρχὴ τοῦ ἐπιτατόμου συνολικῶς ἔργου, ἀποτελεῖ ὅλους ἰδιαίτερον ἐκδοτικὸν γεγονός τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι τὸ ὄνομα τῆς Ἱε-

ραῆς Συνόδου καὶ τοῦ ἰδιοῦ Ἀδῆς «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας» φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τῆς προμετωπίδος αὐτοῦ καὶ εἶναι, χωρὶς ὑπερβολῆς, μία ἀπὸ τὰς σπανίας καὶ ἡ πρώτη πολυσέλιδος αὐτοτελῆς ἐκδοσις, ἢ ὁποία ἔχει μέχρι σήμερον γίνεαι ἀπὸ μέρους τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ δαπάνη τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Πεντέλης γενομένη σπουδαιοτάτη αὕτη ἐκδοσις καὶ ἡ παρ' αὐτῆ τῆ ἱστορικῆς Μονῆς στέγασις καὶ λειτουργία τοῦ «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας», δικαίως ἐπισποῦν τὰ πρὸς τὸν Ἡγούμενον καὶ τὴν μοναστικὴν ἀδελφότητα αὐτῆς, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Ποιμενάρχην τῆς Μονῆς ταύτης, εὐλογοῦν καὶ ἐγκάρδια συγχαρητήρια.

Ἄς μοι ἐπιτραπῇ ἐν τέλει, καὶ πρὶν ἢ ἀνέλθωσιν εἰς τὸ βῆμα τοῦτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος καὶ ὁ κ. Γρηγόριος Στάθης, διὰ νὰ ὁμιλήσωσιν ἕκαστος ἐπὶ τοῦ ἰδιαίτερου θέματος αὐτοῦ, νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, Πρόεδρον τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνδικτοὺς Συνέδρους, τοὺς Σεβασμιωτάτους ἄλλους Μητροπολίτας, τοὺς Ἑλλογιμωτάτους καὶ Μουσικολογιωτάτους κυρίους, τοὺς παρερισκομένους ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, οἵτινες εὐηρεστήθησαν, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου, νὰ λαμπρύνουν διὰ τῆς παρουσίας αὐτῶν τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ὥραϊαν συνάντησιν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ οὐχὶ μόνον τοῦ πολλὰκις ἀνωτέρω ἀναφερθέντος ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀδικαιολογήτως, ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ εἶπω, ἀγνώστου μέχρι σήμερον, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς πολλούς, «Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας».

Παρακαλεῖται ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ βῆμα πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ὁμιλίας αὐτοῦ, κατὰ τὸ Πρόγραμμα.

(Συνεχίζεται)

ΓΡ. Θ. ΣΤΑΘΗΣ

σθούν θετικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς εἰς αὐτήν; Πράγματι τοῦτο εἶναι μέγα καὶ σοβαρὸν πρόβλημα καὶ χρήζει ἐπισταμένης μελέτης ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες ἐπωμίζονται τὴν διοργάνωσιν τῆς ἱεραποστολικῆς ἐργασίας καὶ δράσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἐννοοῦμεν δ' ἐν προκειμένῳ τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἅπαντας τοὺς τομεῖς, ἐὰν τῷ ὄντι θέλωμεν Ἐκκλησίαν ἐνεργῶς δρῶσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, δυνάμεθα νὰ ἀνασυγκροτήσωμεν, ἀναθέτοντες τὰς ἐργασίας ταύτης εἰς εἰδικῶς ἐκλελεγμένα καὶ εἰδικευμένα πρόσωπα, κεκτημένα ἅπαντα τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα. Ὑπάρχουν εἰς τοὺς κύκλους ἡμῶν πρόσωπα, ἅτινα ὡς ἀσχοληθέντα ἐπὶ μακρὸν εἰς τινα ἱεραποστολικὴν τῆς Ἐκκλησίας κίνησιν, ἀπέκτησαν εἰδικότητα, ὡς λόγου χάριν πρὸς τὴν ἀποστολὴν πρὸς μαθητὰς καὶ φοιτητὰς, ἐργάτας, πεφυλακισμένους, ἀσθενοῦντας κ.λ.π. Τούτους ἀνευρίσκουσα ἡ Ἐκκλησία, χρησιμοποιεῖ ἀναλόγως τῆς μορφώσεως καὶ τῆς κτηθείσης αὐτῶν πείρας εἰς ἐπικαίρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θέσεις. Ἄλλοτε παρεσχέθη ἡμῖν ἡ εὐκαιρία, ὅπως ἐκθέσωμεν τὰς περὶ ἀναδιοργανώσεως ταύτης ταπεινὰς ἀπόψεις ἡμῶν, εἰσηγηθέντες ἀρμοδίως τὰ δέοντα γενέσθαι τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος¹. Ἀτυχῶς ἔκτοτε εἴτε ἐλλείπει παντελοῦς κατανοήσεως τοῦ δι' αὐτῆς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, εἴτε λόγω ἐπιβολῆς προσωπικῶν τινῶν ἀντιλήψεων ἀντιθέτων πρὸς τὰς γραμμὰς καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ θεσμοῦ τούτου τῆς Ἐκκλησίας, παρέμεινεν αὕτη στάσιμος ἀπὸ ἐπόψεως κοινωνικῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως ἢ συνεχωνεῦθη μὲ ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς ὑπηρεσίας. Τὰ πρόσφατα γεγονότα εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὰ καὶ δὲν χρήζουσιν περαιτέρω ἐνταῦθα ἐξιστορήσεως.

Τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι λυπηρὸν νὰ ἔχωμεν τόσοις θεολόγους ἀδιορίστους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται οὗτοι εἰς τὸ καθ' αὐτὸ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὄργανισμοὶ ἐπληρώθησαν ὑπὸ προσώπων καλῶν μὲν καὶ ἐντίμων, οὐχὶ ὁμως ὑπὸ θεολόγων, τῶν ὁποίων ἀπόλυτον ἀνάγκην ἔχει ἡ Ἐκκλησία. Ἐνεκα τούτου πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἐπειδὴ βραδύνει ἐπὶ πολὺ ὁ διορισμὸς αὐτῶν εἰς ἐκπαιδευτικὰς θέσεις, τρέπονται πρὸς ἄλλα ἐπαγγέλματα ἢ σπουδάζουσιν καὶ Φιλολογίαν, ἵνα καταστῆ εὐχερέστερος ὁ διορισμὸς αὐτῶν εἰς τὴν παιδείαν. Ὅταν ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία διατηρῆ ἴδια αὐτῆς πανεπιστήμια καὶ θεολογικὰς Σχολὰς, χρησιμοποιοῖ δὲ παντοιοτρόπως τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀποφοιτῶντας νέους καὶ παρέχη μάλιστα ὑποτροφίας εἰς πολλοὺς ἄλλους ἑτεροδόξους, ἐπιτρέπεται ἢ ἡμετέρα Ἐκκλησία νὰ ἐγκαταλείπη τούτους θεολόγους ἀχρησιμοποίητους;

1. Τίτου Ματθαίου κη, Μητροπολίτου Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία. Εἰσηγήσεις εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀθήναι 1963.

Τὸ πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μέγα, δύναται δ' αὕτη, ὅπως περιλάβῃ μεταξὺ τῶν στελεχῶν ταύτης πάντας τοὺς δυναμένους νὰ συντρέξωσι τοῦτο, κατ' ἐξοχὴν ὁμως θεολόγους καὶ ὄσους ἄλλους θεοσεβεῖς ἐπιστήμονας. Τόσον ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς διοικήσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ὅσον καὶ ἐν ταῖς ἐκασταχοῦ ἱεραῖς Μητροπόλεσι προσλαμβάνονται ἄνθρωποι ἱκανοί, οἵτινες ὁμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐργατῶν τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ Ἐπισκόπων, ἱεροκηρύκων καὶ ἱερέων, ἀναλαμβάνουσιν εἰδικὰς ὑπηρεσίας τοῦ εὐρυτάτου προγράμματος τῆς πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐργασίας τῆς Ἐκκλησίας. Χρησιμοποιοῦμενον τυχὸν τὸ ὑπάρχον ἀδιάθετον ἔμψυχον ὑλικὸν καὶ μάλιστα οἱ ἀποφοιτῶντες ἐκ τῶν θεολογικῶν Σχολῶν εὐσεβεῖς νέοι χάριν εὐοδώσεως τῆς σωτηριώδους ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας πολλὰ τὰ καλὰ ἐπιτυγχάνονται. Ἐκ τῆς πείρας ἀπεδείχθη, ὅτι δὲν ἐπαρκοῦν πρὸς τοῦτο μόνον οἱ ἱεροκήρυκες τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, οὐδὲ οἱ δυνάμενοι ἱερεῖς ν' ἀσχοληθῶσιν εἰς τοιαύτης φύσεως πνευματικὰς ἐργασίας, ἀφ' οὗ ἐλάχιστοι εἶναι οὗτοι, εἶναι δὲ συνάμα βεβαρημένοι μὲ πλεῖστα ὅσα ἄλλα καθήκοντα. Χωρὶς φυσικὰ ν' ἀπαλλάσσονται οὗτοι τῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἐνασκήσεως πάσης ἱεραποστολικῆς ἐργασίας ἐν τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας, συμμετέχουν καὶ αὐτοὶ ἐνεργῶς εἰς αὐτήν, μάλιστα δὲ πρωτοστατοῦν, παρακολουθοῦντες ἐκ τοῦ πλησίον τὰ χάριν τῶν πιστῶν ἐκτελούμενα ἔργα. Αἱ πατρικαὶ ὑποθήκαι τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς νέους εἶναι πάντοτε πολῦτιμοι, ἀρκεῖ νὰ δίδονται κατ' ἐπαγωγικὸν τρόπον πρὸς αὐτούς. Ἐξ ἄλλου αὐτοί, ὡς πνευματικοὶ πατέρες, ἔχουν τὸν πρῶτον λόγον ἐναντι τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, διότι αὐτοὶ κατεστάθησαν φύσει καὶ θέσει ἐν αὐτῷ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι αὐτοῦ. Ἐὰν ἐνίοτε παρετηρήθη παρέκκλισις ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης τάξεως, ὠφείλετο εἰς τὸ γεγονός, ὅτι οὐχὶ πάντοτε οἱ ἱερεῖς ἐπωμίζοντο τὴν διοργάνωσιν τῆς ἱεραποστολικῆς πρὸς τοὺς νέους διακονίας, εἴτε ἐλλείπει ἱκανότητος, εἴτε ἐπειδὴ τῇ ἀνοχῇ καὶ ἀδεΐᾳ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τὸ ὅλον διδακτικὸν ἔργον περιήρχετο εἰς παρεκκλησιαστικὰς ὀργανώσεις.

Κατ' ἐπανάληψιν ἐλέχθη καὶ ἐγράφη, ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως ὑποτιμᾷ τὴν πολῦτιμον συμβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν κατηχητικὴν καὶ λοιπὴν τῆς Ἐκκλησίας διακονίαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου μέχρι τῆς πλήρους ἐξαρτήσεως τούτων ἐξ αὐτῶν ὑπάρχει μεγάλη διαφορά. Παραλείπομεν νὰ σημειώσωμεν ποῦ ἄγει ἐνίοτε ὁ προκύπτων φανατισμὸς καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ κατεύθυνσις καὶ καθοδηγία τῶν χρησιμοποιουμένων κατηχητῶν καὶ κηρῦκων τοῦ θείου λόγου ἐκ μέρους τῶν χριστιανικῶν ὀργανώσεων, ἐχουσῶν ἴδιαν ὑπεύθυνον διοίκησιν ἐντελῶς ἀνεξάρτητον τῆς ποιμανούσης Ἐκκλησίας. Ἀντιθέτως, ὅταν αὐταὶ οὐχὶ ἀπλῶς συνεργάζονται μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐνεργῶσιν ἐκ μέρους ταύτης, πειθαρχῶσιν ἀπολύτως πρὸς τὰ κελεύσματα αὐτῆς καὶ πᾶν ὅ,τι πράττω-

ΦΩΝΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟΝ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ*

Κατὰ τὴν τελευταίαν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸ High Leigh Hoddesdon τὴν 28ην καὶ 29ην Ὀκτωβρίου 1974 παρέστην ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας καὶ ἐκλήθη νὰ ἐκφέρω κρίσεις ἐπὶ τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ Trevor Beeson ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας. Αἱ κρίσεις αὗται περιέλαβον καὶ τὰ κάτωθι:

Τὸ βιβλίον Discretion and Valour εἶναι δείγμα τοῦ βαθυτάτου ἐνδιαφέροντος τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐν γένει κατάστασιν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου εἰς τὰς Χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ καρπὸς τῆς συνθετικῆς ἰκανότητος τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος μᾶς προσέφερε μίαν ἔκθεσιν τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν, ἔκθεσιν ἢ ὁποία συνεπλήρωσε καὶ ἐκαθάρισε πολλὰς πεπλανημένας ἀπόψεις μας. Ὅθεν δικαία ἡ ἔκφρασις εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν συγγραφέα καὶ πρὸς τὸ Βρετανικὸν Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν προσφορὰν εἰς τὸν Χριστιανικὸν κόσμον γενικῶς μᾶς μελέτης, ἢ ὁποία θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνασύνταξιν ἀπόψεων ἐπὶ προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ Χριστιανῶν ποὺ ζοῦν πέραν τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 21 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

σι γίνεται ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας, δι' αὐτὴν καὶ χάριν τοῦ συμφέροντος μόνον αὐτῆς, τότε τηρεῖται πανταχοῦ ἐνιαῖον πρόγραμμα ἐργασίας καὶ δράσεως, δὲν διασπᾶται ἢ ἐνότῃς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲ χωροῦν ἐν αὐτῷ διχοστασίαι καὶ πατρίαι. «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδασχὴν ἦν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων» (Ρωμ. 16,17-18). «Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; Τίς οὖν ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν; ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠῤῥξανε· ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀυξάνων Θεός. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήσεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε» (Α' Κορ. 3,3-10).

(Συνεχίζεται)

† Ὁ πρ. Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

Καὶ πρῶτον, ἡ ἔκθεσις τοῦ συγγραφέως ἀνα-νεώνει τὴν αἰσιόδοξον προσδοκίαν μας διὰ τὴν νίκην τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ. Ἡ περιγραφή καὶ αἱ πληροφορίες, αἱ παρεχόμεναι εἰς τὸ βιβλίον, εἶναι αἱ ἀκτίνες, αἱ ὁποῖαι διαφωτίζουν τὴν συγκεχυμένην εἰκόνα τοῦ χώρου τῆς Σιωπῆς τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης, ἢ ὁποία διαζωγραφίζεται ἀπὸ ἐτῶν ποικιλοτρόπως.

Ὅσα βλέπομεν εἰς τὴν διαφωτιστικὴν αὐτὴν προσφορὰν τοῦ βιβλίου τούτου, εἶναι ὅτι ὁ Χριστὸς ζῆ. Ὁ Θεὸς δὲν ἀπέθανεν. Οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἀποθαρρύνονται. Ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι γνωστὴ ἐξ ὀλοκλήρου. Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἐπροδόθη. Ὁ Κλῆρος καὶ ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ δροῦν κρυφὰ καὶ φανερά. Αἱ κρίσεις καὶ τὰ γραπτά διὰ πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς Θρησκείας εἰς τὰς Χώρας αὐτὰς δὲν εἶναι πλήρεις οὔτε ὀλοκληρωτικῶς ἀληθεῖς.

Ἐκούσθησαν καὶ ἐγράφησαν πολλὰ διὰ τὸν Μητροπολίτην Κρουτίσκης Νικόλαον, ὅτι ἦτο ὄργανον τῆς Σοβιετικῆς μυστικῆς ἀστυνομίας. Πιθανὸν νὰ ἦτο. Μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ ὄμωσ ἔμεινε Χριστιανὸς Ὁρθόδοξος Ἱεράρχης. Ὁ William Fletcher καλῶς τονίζει: «Δὲν γνωρίζομεν τοῦ Νικολάου τὰς ἀντιδράσεις» (Nikolai, σελ. 134). Ἐφάνη ὄμωσ εἰς τὰς τελευταίας ὁμιλίας τί συνέβαινε μέσα του. Ἡ ὁμιλία του, εἰς τὴν ὁποίαν περιέγραφε τὸν μεγαλειώδη ρόλον ποὺ ἔπαιξεν ἡ Ἐκκλησία ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἡ προφητικὴ του δήλωσις ὅτι «ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ Θεὸς αὐτῆς θὰ ζοῦν εἰς αἰῶνας αἰώνων» (Nikolai, ἐνθ. ἀνωτέρω, σελ. 140) ἐφάνερωσε τὴν ἀντίθεσιν του πρὸς τὴν πρόρρησιν τοῦ Λένιν περὶ τῆς προσωρινότητος τῆς θρησκείας καὶ πρὸς τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ δὲν ἀνεφέρθη, ὡς ἦτο ἡ συνήθειά του εἰς τὸ παρελθόν. Τί συνέβη; Μήπως συνελήφθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ὡς ὁ Παῦλος; Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι συνελήφθη, ἐφυλακίσθη, ἐξεδιώχθη τῆς Συνόδου, ἐπαύθη τῆς θέσεώς του καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν, τιμηθεὶς εἰς τὴν κηδεῖαν του ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ περιφρονηθεὶς ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἢ ὁποία τὸν ἀπεκήρυξε διὰ τῶν πιέσεων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παῦσιν ἐκ τῆς θέσεώς του.

Παρόμοια ἠκούσθησαν καὶ διὰ τὸν διάδοχον τοῦ Νικολάου, Μητροπολίτην Λένιγκραντ Νικόδημον. Ἄλλ' οὐδεὶς γνωρίζει τί συμβαίνει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἱεράρχου τούτου. Πολλὰ γράφουν καὶ ὁμιλοῦν ὡς περὶ ὄργανου τῆς Κυβερνήσεως, χωρὶς νὰ κρίνουν τῆς Ἐκκλησίας τοὺς κινδύνους καὶ τὴν ἀποστολήν. Τί θὰ ἦτο καλλίτερον· νὰ ἀφεθῆ ἡ Ἐκκλησία ἄνευ Ποιμένου ἢ νὰ ἐφαρμοσθῆ μία τακτικὴ συνεργασίας «ἄχρι καιροῦ» μετὰ τὴν Πολιτείαν, πρὸς περισώσιν τῶν ὄσων εἶναι δυνατόν νὰ περισωθοῦν;

Τὸ Γράμμα τοῦ συγγραφέως Alexander Solzhenitsyn πρὸς τὸν Πατριάρχη Πουμένα τονίζει ὅτι πρέπει οἱ Ποιμένες νὰ ἀντιδράσουν πρὸς τὰ μέτρα τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας. Ἄλλ' εἰς αὐτὸ δὲν ἔχει δίκαιον. Ἡ ἀπάντησις πρὸς αὐτὸν ἀπὸ μέρους τοῦ Ἱερέως Σεργίου Ζελάντιωφ εἶναι πράγματι συγκινητικὴ καὶ ἐντὸς τῶν τραγικῶν πραγματικότητων. «Ἀπηθύνετε ἓνα κατηγορητήριον, γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς ἓνα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἀναντιρρήτως δὲν ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ σᾶς ἀπαντήσῃ». Εἰς τὸ ἴδιον τακτικὸν λάθος ὑπέπεσαν καὶ οἱ γνωστοὶ δύο Ἱερεῖς Ν. Eshliman καὶ G. Yekunin τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1965. Τί νὰ κάμῃ ὁ Πατριάρχης; Εἶδαμεν τί ἔγινε μὲ τὸν Μητροπολίτην Νικόλαον. Τὸ ἴδιον θὰ ἐπανελαμβάνετο, ἐὰν ὁ Πατριάρχης Ἀλέξιος καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Πατριάρχης Ποιμὴν δὲν ἔβλεπον «οἰκονομικῶς» τὴν βίαν. Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀπεστερεῖτο Ποιμένων, ἴσως δὲ νὰ ὠδηγεῖτο ἢ Κυβέρνησις εἰς μίμησιν τοῦ παραδείγματος τῆς Ἀλβανίας, ὅπου ἐξέλιπε κάθε ἴχνος θρησκευτικῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς.

Διὰ τοῦτο αἱ κρίσεις μας διὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ θρησκευτικὰ πράγματα καὶ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν ζωὴν τῶν Χριστιανῶν ὀπισθεν τοῦ Παραπετάσματος πρέπει νὰ εἶναι προσεκτικαὶ καὶ πάντοτε ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς πραγματικότητος καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Κάτι παρόμοιον ἐφάνη εἰς τὴν κριτικὴν κατὰ τοῦ ἀειμνήστου Josef Chromatka, διακεκριμένου Θεολόγου τῆς Τσεχοσλοβακίας. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδρυτής τῶν Συνεδρίων Εἰρήνης, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν χώραν εἰς τὰς Χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἐκ χριστιανικῶν ἀπόψεων ὀρμώμενος ἐδέχθη τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος του, τὴν ὁποίαν συνέτριψεν ὁ ναζισμὸς τοῦ Χίτλερ, καὶ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ σοσιαλιστικοῦ πολιτεύματος ὡς ἀρχὴν Χριστιανικῆς ἀνασυντάξεως τῆς Πολιτείας. Δι' αὐτὸ ἐχαρακτήρισθη ὡς Μαρξιστῆς καὶ συνεργάτης τῶν Ρώσων. Ὅταν ὅμως ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Dubcek, τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξε, κατεσυνετρίβη ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν τοῦ Ρωσικοῦ στρατοῦ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1969, τότε ὁ Chromatka ἀπογοητευμένος ἔγραψεν ἐπιστολὴν τὴν 21ην Αὐγούστου πρὸς τοὺς Ρώσους, διὰ τῆς ὁποίας κατακρίνεται ἡ εἰσβολή, χαρακτηρίζεται ἡ πολιτικὴ τῶν Ρώσων ὡς προδοτικὴ, ὑποστηρίζεται ὁ δημοκρατικὸς σοσιαλισμὸς καὶ ἡ βοήθεια τῶν Χριστιανῶν πρὸς αὐτόν, «βοήθεια ἠθικὴ, πνευματικὴ, ἀνθρωπίνη, βαθείας πολιτικῆς ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, προσώπων εὐθύνης καὶ δημιουργικότητος» (Discretion and Valour, σ. 215).

Εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν ἀνήκουν καὶ αἱ κατακριτικαὶ ἀπόψεις κατὰ τοῦ Πάπα Πίου τοῦ 12ου, ὡς ἀρνηθέντος νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς διωκομένους Ἰουδαίους ὑπὸ τοῦ Χίτλερ. Εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν τοποθετοῦνται καὶ σήμερον αἱ ἐκδηλούμεναι ἀπόψεις τοῦ Καρδινάλιου Ἰωσήφ Mindszenty καὶ τῶν Οὐνιτῶν κατὰ τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ 6ου, ὡς συνθηκο-

λογήσαντος μετὰ τῶν Σοσιαλιστικῶν Κυβερνήσεων, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐξοδὸν τοῦ Καρδινάλιου ἐκ Βουδαπέστης καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ θέσιν ὑπὸ ἄλλου καὶ τὴν χλιαρὰν προστασίαν καὶ προσοχὴν τῶν προβλημάτων τῶν Οὐνιτῶν Ἀνατολικορρῦθμων Καθολικῶν εἰς τὰς Χώρας τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἄλλ' ὅλα ταῦτα κρινόμενα δὲν εὐσταθοῦν, διότι οὔτε ὁ Πῖος ὁ 12ος ἐπρόδωσε τοὺς Ἰουδαίους, οὔτε ὁ Παῦλος ὁ 6ος κατεθριμμάτισε τὴν θαρραλέαν καὶ ἡρωϊκὴν στάσιν τοῦ Καρδινάλιου τῆς Οὐγγαρίας, οὔτε καὶ τοὺς Οὐνίτας ἐπρόδωσε συνθηκολογήσας μὲ τοὺς κομμουνιστάς.

Τί θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Συνέφερε τοὺς Χριστιανούς ἡ πολυχρόνιος πρόκλησις τοῦ Καρδινάλιου Mindszenty; Τί θὰ ἐκέρδιζαν οἱ Οὐνίται, ἐὰν δὲν προέτεινε τὸ Βατικανὸν ὡς συμβιβαστικὴν ἐπιδίωξιν διὰ τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ 23ου εἰς τὸν Κροϋτσεφ καὶ διὰ τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ 6ου μέσῳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐγουστίνου Κασσαρόλι καὶ τοῦ Καρδινάλιου τῆς Βιέννης Frank König λύσιν προβλημάτων, ὡς ἡ ἐκλογή Ἐπισκόπων εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Τσεχοσλοβακίαν καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν Γεωγραφικῶν ὀρίων τῆς Πολωνίας καὶ ἡ ἀντικατάστασις τῶν Τιτουλαρίων Ἐπισκόπων δι' ἄλλων μὲ δικαιοδοσίαν καὶ ὀνόματα χώρων Πολωνικῶν καὶ τόσα ἄλλα; Καὶ τί θὰ ἐκέρδιζε τὸ Βατικανόν, ἐὰν ἐπεδείκνυεν ἄτεγκτον προσαρμογὴν εἰς τὰς θέσεις τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Πίου τοῦ 12ου Divini Redemptoris τοῦ 1937, καθ' ἣν δικαίως ἐκηρύσσετο ὁ κομμουνισμὸς ὡς κατὰ βάθος ἐσφαλμένος καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐσώζετο ὁ Χριστιανικὸς πολιτισμὸς διὰ συνεργασίας μετ' αὐτοῦ ἐπὶ οἰοῦδήποτε ἐπιπέδου;

Τὸ ἴδιον δὲν ἐφάνη εἰς τὴν Volte Face τοῦ Πατριάρχου τῆς Μόσχας Τύχωνος; Καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεὶς καὶ φοβηθεὶς χειρότερα δεινὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀνέκρουσε πρῦμναν καὶ ἀπεκήρυξε τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὡς ἀντιτιθεμένης πρὸς αὐτοὺς τῆς Ἱεραρχίας καὶ τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ. Τὴν ἰδίαν στάσιν ἔδειξε καὶ ὁ διάδοχός του, ὁ κατόπιν Πατριάρχης Σέργιος, ὁ ὁποῖος ἀποφυλακισθεὶς ἔγραψεν ὅτι «κάθε προσβολὴν κατὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως θεωροῦμεν προσβολὴν κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας». Τί θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ; Θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἀφεθῆ ἡ ἀθεΐα ἐλευθέρα νὰ δράσῃ καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν συντριβὴν τῶν πιστῶν καὶ οἱ ἐπιτήδειοι θρησκευέμποροι νὰ συντρίψουν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν οἰκοδόμημα δι' ἀναγνώρισεως ὑπὸ τῆς πολιτείας νέου, ὡς ἡ «Ζῶσα γνωστὴ Ἐκκλησία»; Ἡ ἱστορία καὶ ἡ σύγχρονος μαρτυρία δικαιώνει τὰς θέσεις τῶν ὡς ἄνω ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, οἵτινες «ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν» ὑπῆρτησαν καὶ ὑπηρετοῦν τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ, γινόμενοι ὡς ὁ Παῦλος «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσουν».

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Θεατεῖρων ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ*

5. Ὁ Ναός τῆς Ἀναστάσεως ἐπὶ
Σταυροφόρων.

Καὶ ταῦτα μὲν συντελοῦνται ἐπὶ Ἀραβοκρατίας καὶ δὴ καὶ περὶ τὴν δύσιν αὐτῆς. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1099, ὅτε τὰς τύχας τῆς ἁγίας Πόλεως διευθύνουν οἱ νέοι κατακτηταί, οἱ Σταυροφόροι, νέα περιπετειώδης ἐποχὴ ἄρχεται διὰ τοὺς Ἁγίους Τόπους, οὗτοι δὲ προσεπάθησαν νὰ προσδώσῃσι σταυροφορικὸν χρῶμα εἰς τὰ Προσκυνήματα, μὲ τὸν ἀπώτερον σκοπὸν νὰ οἰκιοποιήθωσι ταῦτα.

Οἱ Σταυροφόροι παρασυρόμενοι ἀπὸ τὴν μανίαν καὶ δίψαν τοῦ ἐκλατινισμοῦ τῶν πάντων, ἠθέλησαν νὰ προσδώσῃσι τὸ δυτικὸν χρῶμα εἰς τὰ Πανάγια Προσκυνήματα καὶ τὸσον τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ὅσον καὶ τὸν ἐν Γεθσημανῇ Ναὸν ἐπὶ τοῦ πανσέπτου καὶ Θεομητορικοῦ Τάφου διεμόρφωσαν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις καὶ ὑπαγορεύσεις τοῦ γοθθικοῦ ρυθμοῦ, οὗτινος τὸ διακριτικὸν γνώρισμα εἶναι τὸ δξυκόρυφον τόξον. Οἱ Σταυροφόροι διεμόρφωσαν γενικῶς τὸν Βυζαντινὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ἐπὶ δὲ τοῦ τόπου τοῦ ποτὲ Αἰθρίου τοῦ Κωνσταντινείου Ναοῦ περιέλαβον τὸ νῦν ὑφιστάμενον ἡμέτερον «Καθολικόν» μετὰ τῶν δύο Κλιτῶν, Βορείου καὶ Νοτίου, εἰς ἓν ἐνιαῖον σύνολον καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τὰ κυριώτερα ὑφιστάμενα κτίσματα τοῦ 1^{ου} αἰῶνος, ὡς τὸν Γολγοθᾶν καὶ τὴν Εὐρεσιν. Εἰς τὴν «Ἀνάστασιν» ἐγένετο ἀπλῶς ἀντικατάστασις τοῦ ὑπερθενοῦ τοῦ Τάφου ἡμισφαιρικοῦ θόλου. Ὡσαύτως ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων, διὰ κατεδαφίσεως τῆς εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα τῆς Ἀναστάσεως προὔπαρχούσης ἡμισφαιρικῆς κόγχης τοῦ 1^{ου} αἰῶνος καὶ διαμορφώσεως αὐτῆς εἰς ἀψίδα, ἠνεώχθη εἴσοδος, δι' ἧς καὶ ἐπεκοινῶναι ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 16^{ου} αἰ.) ἡ Ἀνάστασις μετὰ τοῦ νέου οἰκοδομήματος, ὅπου εὐρίσκεται σήμερον τὸ ἡμέτερον «Καθολικόν». Παρέμεινε ἐπίσης εἰς τὴν θέσιν τοῦ τμήμα τοῦ Βορείου περιστυλίου τοῦ Αἰθρίου τοῦ 1^{ου} αἰῶνος, τὸ λεγόμενον σήμερον «Ἑπτακάμαρον», ἡ δὲ κυρία εἴσοδος τοῦ Σταυροφορικοῦ Ναοῦ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος εὐρίσκειτο, ὡς καὶ σήμερον, ἐπὶ τῆς Νοτίου προσόψεως τοῦ Ναοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφόρων καὶ ἐντεῦθεν, δὲν ἐγένοντο βασικαὶ κτιριακαὶ μετατροπαί. Βασικῶς τὸ νῦν ὑφιστάμενον καὶ ἀνακαινιζόμενον οἰκοδόμημα εἶναι τὸ Σταυροφορικόν, περιλαμβάνον καὶ ἅπαντα τὰ προγενέστερα βυζαντινὰ κτίσματα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 23 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1-2 τεύχους.

6. Ὁ Ναός τῆς Ἀναστάσεως πρὸ
τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ 1808.

Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ κατὰ καιροὺς λαβόντα χώραν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ, αἱ κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους γινόμεναι ἐναλλαγαὶ κατακτητῶν τῆς Παλαιστίνης (Αραβικῆ, Σταυροφορικῆ, Τουρκικῆ), ἔφερον τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως εἰς ἣν κατάστασιν εὐρίσκειτο πρὸ τῆς γενομένης ἐν αὐτῇ πυρκαϊᾶς τοῦ 1808, ἣτις καὶ ἀπετέφρωσε τὸ πλεῖστον τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ὅλου Ναοῦ. Ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ταύτης τῆς 12^{ης} Ὀκτωβρίου τοῦ 1808, τῆς ἐκτραγείσης, πρῶτον, εἰς τὸν ὄροφον τοῦ Νοτίου Κλίτους, ἐντὸς Ἀρμενικῶν διαμερισμάτων καὶ μεταδοθείσης ὕστερον εἰς τὸν ὑπόλοιπον Ναὸν, κατεστράφησαν πλεῖστα ὅσα τμήματα τοῦ Ναοῦ, ὡς καὶ ὁ ξύλινος τροῦλλος τῆς Ἀναστάσεως.

Πρὸ τῆς γενομένης πυρκαϊᾶς ἐν τῇ Ναφ̄ οὐδεμία δυνατῆς συντηρήσεως αὐτοῦ ὑπῆρχε, λόγῳ τῶν δημιουργηθεισῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων τῶν συμμετεχουσῶν εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ, διαφορῶν ὑποθαλαπομένων ὑπὸ τῆς τότε κυριάρχου Τουρκικῆς δυνάμεως ἐν Παλαιστίνῃ (1517 - 1917) κατὰ θάσιν ἀντιχριστιανικῆς. Συνθῆκαι δ' ὅλως ἔκτακτοι ἐδημιούργησαν ἰδιάζουσαν κατάστασιν ἐν τῇ Ναφ̄ πρὸ τῆς συμβάσεως πυρκαϊᾶς τοῦ 1808. Θὰ πρέπει δὲ νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ γενομένη κατάργησις ὑπὸ τῶν κατακτητῶν ἀπασῶν τῶν εἰσόδων τοῦ Ναοῦ πλὴν τῆς κεντρικῆς, ἣτις ἐξ ἄλλου παρέμεινε κάποτε κεκλεισμένη ἐπὶ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα, ἐπὶ δὴμιον καὶ πλέον, ἐξηγάγκασε τὰς Χριστιανικὰς Κοινότητας, τῶν ἡμετέρων Ἑλληνορθοδόξων, τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ἀρμενίων, ὅπως δημιουργήσῃσι «Ναῖ-τας», δηλαδὴ μοναχοὺς διαμένοντας συνεχῶς ἐν τῇ Ναφ̄, ἵνα καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις ἀπασῶν τῶν ἐκ παραδόσεως τελετῶν τῆς θείας Πατρείας. Οὕτω τὰ καταλύματα τῶν «Ναῖτῶν» μοναχῶν ἐλήφθησαν, κατ' ἀνάγκην, ἐπὶ χώρων προβλεπομένων ἐκ κατασκευῆς διὰ τελείως διάφορον χρῆσιν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐγένοντο προσθήκαι χωρισμάτων διὰ τοίχων λιθίνων ἢ ξυλίνων, προσθήκαι κλιμάκων, διανοίξεις θυρῶν κ.λ.π. Οἱ δὲ ἐκάστοτε ἡγούμενοι ἐν τῇ Ναφ̄ ἐπέφερον μετατροπὰς διὰ προσθαφαιρέσεων τοίχων καὶ χωρισμάτων ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Διοικισαρείας ΙΑΚΩΒΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπὶ τοῦ σχεδίου τοῦ Συντάγματος.

Τὸ Ὑπόμνημα τῆς ἐκπροσωπούσης τὴν Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας Διαρκoῦς Ἱ. Συνόδου πρὸς τὴν Ε' Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῶν περὶ Θρησκείας, Ἐκκλησίας καὶ Παιδείας ἀρθρῶν τοῦ Σχεδίου τοῦ Συντάγματος δέον νὰ τύχη τῆς ἰδιαίτερης προσοχῆς τῶν κ. κ. βουλευτῶν.

Ὡς ἀποδεικνύεται πειστικῶς ἐν τῷ Ὑπομνήματι τούτῳ, ἢ τυχὸν ψήφισις καὶ ἐφαρμογὴ τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ἀρθρῶν, ὡς ἀκριβῶς ἔχουν ταῦτα ἐν τῷ Σχεδίῳ, «ἐγκυμονεῖ σοβαροὺς κινδύνους οὐχὶ τόσον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ, κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομον, ἐν μέσῳ τῶν δυσχερειῶν («ἐδοκιμεί καὶ λαμπρότερα γίνεται τὰ καθ' ἡμᾶς») (P.G. 50, 544), ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ κλύδωνι μιᾶς παγκοσμίου συγχύσεως ἔχει ἀνάγκη σταθεροῦ πηδαλίου καὶ ἀσφαλοῦς κιβωτοῦ, διὰ νὰ διαπλευσῇ τρικυμιώδη ὠκεανὸν καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴν λαμπρὰν πορείαν τῶν ἱστορικῶν πεπρωμένων του. Ἀθελήτως ἴσως ὑπὸ τοῦ πνέοντος ἀνέμου ἐκκοσμικεύσεως, εἰς τὰς σχετιζομένας πρὸς τὴν Θρησκείαν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν διατάξεις τοῦ Σχεδίου Συντάγματος εἰσηγήθε πολὺ («πνεῦμα κόσμου»).

Ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ κ. κ. βουλευταὶ θὰ λάβουν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὰς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου προτεινομένας τροποποιήσεις καὶ θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἐπὶ ὕγιων καὶ στερωῶν βάσεων θεμελίωσιν τῆς ἐν γένει ζωῆς τοῦ Ἔθνους ἐν συνδέσμῳ πρὸς τὴν μακραίωνα ἑλληνορθόδοξον αὐτοῦ παράδοσιν καὶ ἱστορίαν.

Συνεχίζει τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Αἱ παντὸς εἶδους ὕλικαι ἐπισχύσεις, αἵτινες κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 14-12-74 μέχρι 2-1-75 ἐστάλησαν ἐκ νέου πρὸς τοὺς Κυπρίους ἀδελφοὺς ὑπὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Αἰδεσμοῦ πατρὸς Ἑμμ. Σχοινιωτάκη διευθυνόμενης καὶ ἀξιεπαίνως δρώσης Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἀποδεικνύουν τὸ πόσον ἀθορύβως καὶ λαμπρῶς ἡ Ὑπηρεσία αὕτη συνεχίζει τὸ ἔργον της, ὅπερ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν πασχόντων ἀδελφῶν.

Τὸ ἔργον τοῦτο, παρόμοιον τοῦ ὁποῖου ἔχει ὀργανωθῆ καὶ εἰς πολλὰς Ἱεράς Μητροπόλεις, ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης συνεχίζει τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀποστολικῶν χρόνων, ἥτις διὰ τῶν «λογίων» της ἐνίσχυεν οὐ μόνον τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρῶν εὐδοσκομένους ἀδελφοὺς (Ρωμ. ιε', 26. Β' Κορ. η', 4, 7-14. Θ', 1-2. Πράξ. ια', 29).

Εὐχόμεθα, ὅπως ἡ διακονικὴ δραστηριότης αὕτη ἐνταθῇ καὶ διευρυνθῇ ἔτι περισσότερον, ἵνα οἱ καρποὶ αὐτῆς εἶναι ἑκατονταπλασίονες.

«Θὰ ἀπετέλει δυναμίτιδα».

Αἱ πληθυνθεῖσαι πάλιν ἐσχάτως φωναὶ ὑπὲρ τοῦ λεγομένου αὐτομάτου διαζύγιου ὑποστηρίζουν, ὅτι τὸ διαζύγιον τοῦτο θὰ παρημποδίζε τὸν ἐξουτελισμὸν τοῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου, θὰ κατήργει τὴν παλλακείαν καὶ θὰ ἐτακτοποιεῖ τὴν μοιχείαν.

Ἄλλ' ὀρθῶς τίθεται τὸ ἐρώτημα: Τὸ αὐτόματον διαζύγιον θὰ κατήργει ἢ θὰ ἐπεδείνου τὰς ἀξιοκατακρίτους ταύτας καταστάσεις;

Ἡ ἐνδελεχῆς μελέτη πασῶν τῶν ἐπὶ μέρους πτυχῶν καὶ ἀπόψεων τοῦ ὄλου ζητήματος πείθει, ὅτι τὸ αὐτόματον διαζύγιον «θὰ ἀπετέλει δυναμίτιδα διὰ τὴν ζωὴν τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας». Ὡς ἔγραφε διακεκριμένος καθηγητῆς, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι «μὲ τὸ αὐτόματον διαζύγιον νομιμοποιεῖται καὶ ἄρα καταργεῖται ἡ παλλακεία καὶ τακτοποιεῖται ἡ μοιχεία», τότε διὰ τῆς αὐτῆς λογικῆς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐρωτήσωμεν, μήπως «ἐπειδὴ γίνονται πολλοὶ κλοπαί, πρέπει νὰ καθιερώσωμεν τὴν κλοπὴν ὡς λόγον κτήσεως κυριότητος καὶ νὰ τροποποιήσωμεν τὸ Ἐμπράγματον Δίκαιον διὰ νὰ τακτοποιηθοῦν καὶ οἱ οἰκοπεδοφάγοι».

Ὅθεν «οἱ θεσμοὶ ἢ ὑπάρχουν ἢ δὲν ὑπάρχουν. Ἐὰν προσβληθοῦν, ἢ προσβολὴ δὲν αἴρεται μὲ τὸ νὰ ὑποκύβῃ ὁ νομοθέτης εἰς αὐτὴν καὶ ἡ μοιχεία δὲν θὰ παύσῃ νὰ εἶναι μοιχεία οὔτε μὲ τὸ αὐτόματον διαζύγιον».

Ἡ κυρία προϋπόθεσις.

Καθ' ἃ μετέδωκεν ὁ παγκόσμιος Τύπος, πολλοὶ νέοι τῆς Μόσχας κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων παρηκολούθησαν τὴν Θ. Λειτουργίαν μετὰ ἐσωτερικῆς συμμετοχῆς καὶ κατανύξεως.

Τὴν κατάστασιν ταύτην προβλέπουσα ἡ ἐφημερὶς «Μοσκόφσκν Κομσομόλετς», ὄργανον τῆς ὀργανώσεως «Κομσομόλ», διεμαρτυρήθη, διότι μέλη ταύτης μετέχουν ἐκδηλώσεων θρησκευτικῆς λατρείας μὲ τὴν ἀνοχὴν τῶν ἀξιωματῶν τῆς Λεγεῶνος. «Εἰς τὴν χώραν μας πᾶς πολίτης εἶναι ἐλεύθερος νὰ ἐκλέξῃ, ἐὰν θὰ πιστεύῃ εἰς τὸν Θεὸν ἢ ἐὰν θὰ εἶναι ἄθεος», ἔγραφεν ἡ ἐφημερὶς. «Ἄλλ' ὅταν ἐθελοντικῶς ἐντάσσῃται τις εἰς μίαν ὀργάνωσιν, οἱ κανόνες τῆς ὁποίας τὸν δεσμεύουν εἰς ἀγῶνας κατὰ τῆς θρησκευτικῆς ἐπιβιώσεως, τότε θὰ πρέπει νὰ ἐρωτήσῃ, ἐὰν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀγωνισθῇ ὑπὲρ τῶν κανόνων τούτων».

Τὰ γεγονότα ταῦτα, ἀφ' ἐνὸς πείθουν ὅτι ἡ ἀντιθρησκευτικὴ ἐκστρατεία ἐν Ρωσίᾳ ἔχει ἀποτόχει καὶ ἀφ' ἑτέρου γεννοῦν τὴν εὐχήν, ὅπως οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ κατανοήσουν ἐπὶ τέλος ὅτι ἡ ζῶσα χριστιανικὴ πίστις οὐ μόνον δὲν εἶναι ἐμπόδιον εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν ἐνὸς νέου κόσμου, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι ἡ κυρία προϋπόθεσις αὐτῆς.

«Θησαυρός κοινής κληρονομίας».

Είναι άξια ιδιαίτερας προσοχής ή έκκλησις, τήν όποιαν προσφάτως από κοινού άπηύθυναν όπέρ του έν Παρισίοις Όρθοδόξου Θεολογικού Ίνστιτούτου του άγιού Σεργίου ό Καρδινάλιου-άρχιεπίσκοπος Παρισίων Φραγκίσκος Marty, Πρόεδρος του Έπισκοπικού Συμβουλίου Γαλλίας, ό Σεβ. Μητροπολίτης Γαλλίας Μελέτιος, Πρόεδρος τής Διορθόδοξου Έπισκοπικής Έπιτροπής Γαλλίας, και ό Πρόεδρος τής Προτεσταντικής Όμοσπονδίας Γαλλίας Ιωάννης Courvoisier. Έν τή έκκλήσει ταύτη, άφού κατ' άρχάς έκδηλοῦται ή άνησυχία διά τό μέλλον του Ίνστιτούτου και τονίζεσται, ότι τούτο συμβάλλεται μέχρι τουδε «εις τήν μαρτυρίαν του άναστάντος Χριστού» έν τῷ σημερινῷ κόσμῳ, προστίθενται τά εξής: «Τό Ίνστιτούτον δέν θά δυνηθῆ νά επιβιώσῃ, εάν δέν άρχίσουν άμέσως ώρισμένοι επισκευαί και άνοικοδομητικά έργα. Ο Άγιος Σέργιος άποτελεῖ ένα τῶν θησαυρῶν τής κοινής κληρονομίας μας».

Έλπίζομεν, ότι ή έκκλησις αὐτή θά εἶσθι άπήχσῃ εις τήν Χριστιανικήν Οικουμένην και ιδίως τάς Όρθοδόξους Έκκλησίας. Η πρός τό Ίνστιτούτον παρασχεθεσμένη βοήθεια δέον νά εἶναι δαφυλῆς, διότι τούτο, ως κατ' επανάληψιν έχει τονισθῆ από τής παρούσης στήλης, ένθεν μὲν εἶναι θαλερόν φυτόριον καλλιέργειας τής Όρθοδόξου Θεολογίας, έτέρωθεν δέ εἶναι άκτινωβόλος έστία τής όρθοδόξου πνευματικό-

τητος και τρίτον σπονδαιότατον κέντρον γνησίων οίκουμενικῶν έπαφῶν και έκδηλώσεων.

«Έφρόδιον Όρθοδοξίας».

Τό υπό τής Άποστολικής Διακονίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος έκδοθέν προσφάτως βιβλίον («Έφρόδιον Όρθοδοξίας», όπερ εἶναι μία έκλαϊκωμένη όρθόδοξος κατήχησις, καλύπτει έν κενόν, διότι κατá τρόπον άπλοῦν εισάγει τήν όρθόδοξον πίστιν και ζωήν κατá τρόπον επιτρέποντα όρθόδοξον τοποθέτησιν εις τόν σύγχρονον κόσμον. Οὕτως ή έκδοσις αὐτή αεπιθυμεί νά βοηθήσῃ άποτελεσματικῶς εις τήν βαθυτέραν κατανόησιν ὅλων τῶν σωτηριωδῶν ἀληθειῶν τής όρθοδόξου πίστεως, αἱ όποιαί δέν άποτελοῦν άντικείμενον λογικῶν έννοιῶν και διανοητικῆς ερευνῆς, αλλά εκφράζονται ως όρθόδοξος λατρεία και όρθόδοξος πνευματική ζωή. Η όρθή, λοιπόν, πίστις, ή όρθή λατρεία του Θεού και ή όρθόδοξος πνευματική ζωή άποτελοῦν τήν άδιάσπαστον ένότητα, από τής όποιας όμοῦται και εις τήν όποιαν άποβλέπει τό βιβλίον αὐτό».

Τούτων οὕτως έχόντων, εἶναι φανερόν, ότι τό βιβλίον αὐτό δέν άποτελεῖ άπλῶς χρήσιμον βοήθημα εις εκπαιδευτικούς, ιεροκήρυκας, κατηχητάς και έν γένει δι' ὅλους τούς έργάτας του ποιμαντικού έργου τής Έκκλησίας, αλλά και εφρόδιον διά πάντα όρθόδοξον πιστόν.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Κωνσταντίνου Γ. Μπόννη, Όμοτίμου Καθηγητού του Πανεπιστημίου Άθηνῶν. Εισαγωγή εις τήν αρχαίαν Χριστιανικήν Γραμματείαν (96-325 μ.Χ.) (Άρχεῖον περιδοικῶ «Θεολογία» 1), Άθῆναι 1974, σσ. α-ιστ+1-394.

1. Τό μετά χειρας έργον άποτελεῖ έν Ελλάδαδι τό πρώτον μετά τό 1930¹ έγχείρημα έκδόσεως² («Πατρολογία», επί τή βάσει τῶν συγχρόνων επιστημονικῶν και θεολογικῶν δεδομένων, τά όποια κατέστησαν έν πολλοῖς άπρηχαιωμένον τό όμῶνυμον έγχειρίδιον του Δ. Σ. Μπαλάνου. Βεβαίως ό παρῶν τόμος συνιστᾶ ὄχι κυρίως τήν «Πατρολογία», ή όποια μέλλει νά ακολουθήσῃ, αλλά τήν «Εἰσαγωγήν» εις αὐτήν. Έν τούτοις και μόνη ή εμφάνισις τής «Εἰσαγωγῆς», τόσον ευρείας και συγκροτημένης μεθοδικῶς, πληροῖ

μέγα κενόν εις τόν έλλαδικόν θεολογικόν χῶρον και περιποιεῖ ιδιαίτερον τιμῆν εις τόν συντάκτην αὐτῆς καθηγητήν κ. Μπόννην, διδάξαντα επί δεκαετίας τό σχετικόν μάθημα εις τάς Θεολογικάς Σχολάς Θεσσαλονίκης και Άθηνῶν, ένθα και ό σύρων τάς γραμματάς ταύτας ήκροάσατο του σοφοῦ διδασκάλου. Μάλιστα δέ ό παρουσιάζων τό παρῶν έργον έχει τήν τιμῆν νά διδάσκη επί τής έδρας του καθηγητού του Κ. Μπόννη, άποχωρήσαντος εκ του Πανεπιστημίου τό 1970 και διευθύνοντος νῦν τά εκκλησιαστικά περιοδικά «Θεολογία», «Εκκλησία» και «Εφημέριος» και επιμελουμένου τής «Βιβλιοθήκης Έλληνων Πατέρων και εκκλησιαστικῶν Συγγραφεῶν», ὕλοποιῶν δηλαδή κατ' άλλον τρόπον τήν πλουσίαν πολυετή θεολογικήν και επιστημονικήν του πείραν.

2. Έκ τῶν πρώτων προβλημάτων, τά όποια άπησχόλησαν τόν σ. ήτο και τό άφορῶν εις τήν διαίρεσιν ή όρθότερον εις τήν κατάταξιν και ταξινόμησιν τής ὕλης, τήν όποιαν συνιστοῦν ὅσοι συγγραφεῖς από του β' μέχρι του θ' αἰῶνος έγραψαν έργα εκκλησιαστικά ή συνεδέοντο έμέσως πρός τήν Έκκλησίαν. Μετά τήν μελέτην και τήν κριτικήν τῶν κρατησασῶν αρχῶν διαιρέσεως τής ὕλης (σελ. 116-124) κλίνει ό συγγραφεύς ὕπέρ τής «κατ' εἶδος» έκθέσεως τής γραμματικῆς ὕλης (σελ. 122). Έν τούτοις πρωταρχικόν θεμέλιον προσφοράς τής ὕλης άποτελεῖ διά τόν συγγραφέα Κ. Μπόννην ή «προσωπογραφία», διό και γράφει: «έν τῇ χριστιανική γραμματείᾳ προτιμητέαν θεωροῦμεν

1. "Ότε ό καθηγητής τής Πατρολογίας έν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ του Πανεπιστημίου Άθηνῶν Δημήτριος Μπαλάνος εξέδωκε τό έγχειρίδιον τής «Πατρολογίας» (οἱ εκκλησιαστικοὶ Πατέρες και συγγραφεῖς τῶν ὀκτώ πρώτων αἰῶνων), Άθῆναι 1930, σσ. 610.

2. Τό αξιόλογον έργον του καθηγητού Π. Χρήστου, Πατέρες και Θεολόγοι του Χριστιανισμοῦ, Θεσσαλονίκη 1971 (ένδιαφέρει κυρίως ό Α' τόμος, εκκινούμενος μέχρι του έτους 1054), δέν εἶναι έκδεδομένον τύποις (διά στοιχείων τυπογραφικῶν).

τὴν προσωπογραφίαν κατὰ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν τῆς ἀκμῆς ἐκάστου συγγραφέως καὶ συγχρόνως νὰ προβαίνωμεν, ὅπου δυνάμεθα, εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ὕλης κατὰ τε τὸν τόπον, τὸν χρόνον καὶ τὴν γλῶσσαν, καθ' ἣν ἔγραψεν ἕκαστος συγγραφεὺς καὶ ἔζησε» (σελ. 123). Συγχρόνως ὁμοῦ διαβλέπει τὴν ἀνάγκην ἐφαρμογῆς καὶ τῆς (κατ' εἶδος) διαιρέσεως, ὅπου αὕτη εἶναι δυνατὴ καὶ μάλιστα ἐφ' ὅσον δὲν διασπᾶ τὸ ἔργον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως. «Ὁμοταξίας ὀφείλομεν εἰδολογικῶς νὰ ἐκθέσωμεν. Ἀλλὰ πλήρη καταμερισμὸν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἱστορικοῦ Γραμματολόγου, τῆς ὕλης, κατὰ τὰ διάφορα καὶ ποικίλα εἶδη τοῦ λόγου, δὲν ἐγκρίνομεν» (σελ. 123)³.

3. Ἡ προκρινόμενη ἀρχὴ διαιρέσεως τῆς ὕλης κατὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησαν τὴν χριστιανικὴν γραμματείαν, εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον ἐπιτυχής, ὅσῳ τὴν Ἐκκλησίαν συγκροτοῦν πρόσωπα, κατευθύνουν πρόσωπα καὶ γνωρίζομεν ἐν προσώποις. Εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας πρωτίστην σημασίαν ἔχει ὅτι ἀναλύονται τὰ ἐκαστοτε ἀναφυόμενα προβλήματα διὰ τῆς παρουσίας καὶ τοῦ ἔργου κεχαριτωμένων καὶ ταλαντούχων προσώπων. Σημασίαν ἔχει κυρίως ἡ γνησιότης τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ἐκφράζουν καὶ ὑπηρετοῦν τὰ πρόσωπα. Τὸ εἶδος τοῦ λόγου, διὰ τοῦ ὁποίου τὰ πρόσωπα ἐκφράζονται, εἶναι σπουδαῖον στοιχεῖον, ἀλλ' οὐχὶ πρωταρχικὸν πρὸς παρακολούθησιν τῆς πνευματικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ἡ πατρολογικὴ ὕλη διηρεῖται καὶ ἐξητάζεται κατ' εἶδος, τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν ὅτι σκοπὸς τοῦ πατρολόγου εἶναι ἡ γνῶσις κυρίως τῶν εἰδῶν τῆς γραμματείας. Ἀλλὰ τὸ εἶδος τῆς γραμματείας, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιοῦν οἱ Πατέρες, ἦτο μόνον μέσον· διὸ καὶ ὁ πατρολόγος κύριον μέλημα ἔχει τὴν κατανόησιν τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐξέφρασαν τὴν ἀλήθειαν χάριν τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προβλημάτων αὐτῶν.

4. Μὲ θεμέλιον τὴν «προσωπογραφίαν» προβαίνει ὁ καθηγητὴς Μπόννης εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς ὕλης ἐν τῇ «Εἰσαγωγῇ» του εἰς τὴν ἀρχαίαν χριστιανικὴν γραμματείαν, καίτοι, ἔνεκα τοῦ εἰσαγωγικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἔργου καὶ ἴσως καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἡ ἀνωτέρω ἀρχὴ δὲν ἐφαρμόζεται μὲ ἀκρίβειαν, ὡς θὰ προστίμα ὁ γράφων. Πρὸς μεγαλύτερον κατατοπισμὸν τοῦ ἀναγνώστου παρουσιάζομεν τὰ «Περιεχόμενα» τοῦ πολυμέθου ἔργου:

Τὸ ἔργον, καλοτυπωμένον μὲ στοιχεῖα τῶν 11-12 στιγμῶν εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, τὰ ὁποῖα μάλιστα στεγάζονται ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιβλίον πρῶτον». Τὸ «Μέρος πρῶτον», τοῦ

3. Παράδειγμα διαιρέσεως τῆς ὕλης κατ' εἶδος εἶναι π.χ. τὸ ἔργον τοῦ γερμανοῦ βυζαντινολόγου H. G. Beck, Kirche und theologische Literatur im byzantinischen Reich, München 1959, τοῦ ὁποίου μάλιστα, καθὰ πληροφοροῦμεθα μετὰ χαρᾶς, ἐτοιμάζεται νέα ἐκδοσις, ἐκ βάρων ἀναθεωρημένη.

ὁποίου προηγῶνται «βιβλιογραφία» (σελ. ι-ιστ) καὶ «Πρόλογος» (σελ. 3-8), εἶναι οὕτως εἰπεῖν εἰσαγωγικὸν τῆς «Εἰσαγωγῆς» καὶ ἐξαντλεῖται εἰς τὰ ἐξῆς κεφάλαια, τῶν ὁποίων ἡ ὕλη ἐξετάζεται κατὰ παραγράφους: I. Τὰ στάδια ἐξελίξεως τῆς ἀρχαίας Χριστιαν. Γραμματείας. (Ὁ Εὐαγγελισμὸς) (σελ. 11-24). α) Ἀπὸ τὸν προφορικὸν εἰς τὸν γραπτὸν λόγον. β) Διατί προτιμᾶται ὁ προφορικὸς λόγος τοῦ γραπτοῦ καὶ τοῦ διαλόγου. γ) Προφορικὸς καὶ γραπτὸς λόγος κατὰ τὸν Κλήμεντα τὸν Ἀλεξανδρέα. Τὸ θέμα τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τὸν προφορικὸν εἰς τὸν γραπτὸν λόγον, μὴ δηλούμενον σαφῶς ἐν τῷ τίτλῳ τοῦ κεφαλαίου, εἶχε τὴν εὐκαιρίαν ὁ συγγραφεὺς νὰ ἀναλύσῃ καὶ εἰς πρόσφατον προγενέστερον τοῦ παρόντος ἔργον του ὑπὸ τὸν τίτλον «Κλήμεντος Ρώμης, Ἐπιστολὴ Α' πρὸς Κορινθίους (Εἰσαγωγή-κείμενον-μετάφρασις-σχόλια), Ἀθῆναι 1973». II. Ἡ ἀπολογητικὴ Γραμματεία τοῦ Β' καὶ Γ' αἰῶνος. α) Αἱ ἀντιθέσεις Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Ἐθνισμοῦ πρὸς τὴν νέαν θρησκείαν (σελ. 25-37). β) Ἡ Χριστιανικὴ ἀντίδρασις. Εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον μνημονεῖται καὶ ἀξιολογεῖται ἐπιγραμματικῶς ἡ ἀντιχριστιανικὴ καθόλου γραμματεία, διὰ νὰ κατανοηθῇ ἀκριβέστερον ἡ ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας εἰς αὐτήν, δηλ. ἡ ἀπολογητικὴ γραμματεία τοῦ χριστιανισμοῦ. III. Συνάντησις ἐλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς Γραμματείας (σελ. 38-67). α) Αἱ ἀντιθέσεις. β) Ὁ συμβιβασμὸς. γ) Διευκρινήσεις. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ κ. Μπόννης γίνεται ἐξόχως γλαφυρὸς καὶ ἐξετάζει τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας ἐπὶ τὴν διαμόρφωσιν τῆς χριστιανικῆς σκέψεως κατὰ μεθοδικὸν μὲν, ἀλλὰ γενικὸν τρόπον, ὥστε νὰ παρατίθενται μὲν αἱ διατυπωθεῖσαι ἀπόψεις καὶ νὰ λαμβάνῃ ὁ ἴδιος θέσιν, χωρὶς νὰ εἰσέρχεται εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν ἐπιμέρους προβλημάτων. Ἡ θέσις τοῦ συγγραφέως εὐρίσκεται εἰς τὴν φράσιν: «ἡ ἐν τῇ συναντήσῃ δηλ. Ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ ἐπίδρασις τοῦ πρώτου ἐπὶ τοῦ δευτέρου εἶναι ἐπίδρασις οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν (Μορφῶν) καὶ τῶν ἐκφραστικῶν μεθόδων τοῦ χριστιανικοῦ λόγου» (σελ. 61). Πάντως ἡ θέσις αὕτη εἰς τὸν κ. Καθηγητὴν ἐπιτρέπει νὰ θεωρῆ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς συναντήσεως Ἑλληνισμοῦ καὶ χριστιανισμοῦ «τὸν ὀρθῶς καὶ δικαίως καλούμενον Ἑλληνοχριστιανικὸν Πολιτισμὸν» (σελ. 67). Ἡ τοιαύτη θεώρησις δὲν εὐρίσκει ἡμᾶς συμφώνους, ἀφοῦ μάλιστα ὁ συγγραφεὺς τὴν ἐν λόγῳ ἐπίδρασιν περιορίζει ὀρθῶς εἰς τὴν μορφήν καὶ ὄχι εἰς τὴν οὐσίαν. IV. Ἡ παράδοσις τῶν ἔργων τῶν Χριστιανῶν συγγραφέων. (Αἱ ἀρχαῖαι βιβλιοθήκαι καὶ συλλογαὶ ἔργων χριστιανῶν συγγραφέων) (σελ. 68-116). α) Ἡ Κατηχητικὴ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ αἱ παλαιότεραι Ἐκκλησιαστικαὶ Συλλογαί. β) Συλλογαί. γ) Κατάλογοι, Σειραί, Ἀυθολογαί. δ) Ἔργα διασωθέντα μετὰ τοῦ κανόνος τῆς Κ. Διαθήκης. ε) Προπαιδευτικὰ θέματα τῆς ἀναπτυσσομένης θεολ. ἐπιστήμης. στ) Αἱ βιβλιοθήκαι Ἱεροσολύμων καὶ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης. 1. Βιβλιοθήκη Ἱεροσολύμων. 2. Βιβλιοθήκη Καισαρείας τῆς Πα-

λαιστίνης. α. 'Ο ιδρυτής τῆς Βιβλιοθήκης Πάμφιλος. β. Βιβλιοθήκη. ζ) Πόθεν ἡ προέλευσις τοῦ Συναίτικου Κώδικος. Μία ὑπόθεσις. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο παρέχει τὸ μέτρον τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ κ. Μπόνη διὰ τὰ εἰσαγωγικά προβλήματα τῆς χριστιανικῆς γραμματείας καὶ τὴν ἀγάπην του εἰς παρεκβάσεις καὶ ἐπεκτάσεις, ὡς ἀποδεικνύει ἡ τελευταία παράγραφος περὶ τοῦ Συναίτικου κώδικος.

5. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἔργου, δυσανάλογον κατ' ἀνάγκην εἰς ἕκτασιν πρὸς τὸ πρῶτον, διαιρεῖται εἰς δεκαεπτὰ κεφάλαια, περιλαμβανομένων ἐν τέλει «Παρατηρήσεων καὶ συμπερασμάτων», ἐπιτασσομένων δὲ ἐπτὰ πινάκων, ὁ τελευταῖος τῶν ὁποίων εἶναι ακυρίων ὀνομάτων»: I. Γενικὴ θεώρησις τῆς ἐξελικτικῆς πορείας τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς Γραμματείας (σελ. 117-132). α) Διαίσεις τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Γραμματείας. β) Γενικὴ προεισαγωγικὴ θεώρησις. γ) Τὰ ὅρια τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Γραμματείας. Ἐνταῦθα, ἀφοῦ ἀναλύσει τὴν μέθοδον κατατάξεως ἢ διαιρέσεως τῆς ὕλης, ὡς ἐσημειώσαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἔργου, διακρίνει τὴν γραμματεῖαν τῶν ὀκτῶ πρώτων αἰώνων εἰς «Παλαιοχριστιανικὴν» καὶ «Πατερικὴν» (σελ. 129-132). Ἡ πρώτη ἀρχίζει τὸ 96 καὶ φθάνει μέχρι τὸ 325, ὁπότε «ἡ Κωνσταντίνιος ἐποχὴ» «δημιουργεῖ» τὰς προϋποθέσεις τῆς τεραστίας ἀναπτύξεως τῆς χριστιανικῆς Γραμματείας διὰ τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν μορφῶν, τῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας» (σελ. 131). II. Ἡ δευτέρα ἐποχὴ (σελ. 133-154). α) Τὰ αἶτια τῆς ἀπωλείας πλείστων ἔργων τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Γραμματείας. β) Αἱ περὶ τῆς χρονολογήσεως τῶν ἀπολεσθέντων ἔργων τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Γραμματείας δυσχερεῖαι. γ) Ὁ χρονολογικὸς πίναξ τοῦ Harnack. Ὁ πίναξ οὗτος τοῦ Harnack, ὅστις καταγράφει γεγονότα καὶ κυρίως τὰ κείμενα ἀπὸ τοῦ 30 μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Γ' αἰῶνος μ.Χ. βλάπτει ἐν τινι μέτρῳ τὴν ἐνότητα τῆς «Εἰσαγωγῆς», ἀλλὰ, τῶν ἐπιφυλάξεων τοῦ συγγραφέως διατυπωμένων, ἀποβαίνει οὗτος χρήσιμος διὰ τὸν ἀναγνώστην. III. Πίνακες (σελ. 154-156). Πρόκειται περὶ δύο πινάκων, ἐμφαινόντων τοῦ μὲν πρώτου τὸν χρόνον συντάξεως τῶν βιβλίων τῆς Κ.Δ., τοῦ δὲ δευτέρου «τὰ σπουδαιότερα γεγονότα ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως μέχρι τοῦ 100 μ.Χ.». IV. Τὰ στάδια ἐξελίξεως τῆς ἀρχαίας Χριστιαν. Γραμματείας (σελ. 157-170). α) Χρονικαὶ καὶ κατ' εἶδος διαίσεις. β) Ἡ μεταποστολικὴ Γραμματεία ἢ ἡ Γραμματεία τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων (96/98-120/30). γ) Εὐρύτερος χαρακτηρισμὸς τῶν ἔργων τῶν Ἀποστολ. Πατέρων. δ) Ἀξιολόγησις τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων. ε) Ἡ βιβλική, ἡ ἐκκλησιολογική, ἡ χριστολογική καὶ ἡ ποιμαντορικὴ ἀξία τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων. V. Ἡ μετὰ τοῦς ἀποστολικοὺς Πατέρας περίοδος (σελ. 171-180). α) Τὸ δεύτερον στάδιον ἐξελίξεως (ca. 120/30-190/200). β) Οἱ μεγάλοι ἐσωτερικοὶ ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ: I. Ὁ Γνωστικισμὸς. II.

Ὁ Μοντανισμὸς. VI. Ἡ καθ' ὕλην θεώρησις τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Γραμματείας (σελ. 181-190). α) Ἡ Γραμματεία τῶν Συμβόλων. β) Ἡ ὁμιλητικὴ, ἡ ἀσκητικὴ, ἡ πρακτικὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ Γραμματεία. γ) Αἱ πηγαι τῆς Γραμματείας τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. δ) Ἡ ἀγιολογικὴ Γραμματεία. Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο καταβάλλεται προσπάθεια διακρίσεως τῶν ἔργων τῶν ἀρχαίων ἐκκλησ. συγγραφέων εἰς εἶδη γραμματεϊκά, μολονότι ἡ διάκρισις αὕτη ἀποβαίνει ἐνίοτε συμβατικὴ, καθ' ὅσον σκοπὸς τῶν συγγραφέων τούτων δὲν ἦτο ἡ καλλιέργεια φιλολογικῶν εἰδῶν, ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ προβλήματα τῶν πιστῶν καὶ ἡ πνευματικὴ τούτων οἰκοδομή. Πάντως καὶ ἡ τοιαύτη «καθ' ὕλην θεώρησις» εἶναι, φρονοῦμεν μετὰ τοῦ κ. Μπόνη, ἀναγκαία πρὸς σχηματισμὸν γενικῆς εἰκόνης τῆς χρισ. Γραμματείας, ἀφοῦ μάλιστα περιορίζεται εἰς γενικὴν κατάταξιν τῆς ὑπὸ ἐξέτασιν ὕλης. VII. Τίτλοι ἀπολεσθέντων ἔργων (σελ. 191-194). VIII. Αἱ ἀρχαιόταται πηγαὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως (σελ. 195-199). IX. Αἱ ἀρχαῖαι σύνοδοι (σελ. 200-208). X. Τὰ ἀπόκρυφα (Πίναξ ἀποκρύφων) (σελ. 209-232). Ἡ ὕλη τοῦ κεφαλαίου ἀποτελεῖ κάτι περισσότερο τοῦ ἀπλοῦ «πίνακος», διότι ἐνίοτε παρέχονται σύντομοι εἰδήσεις τῇ βοηθείᾳ τοῦ κλασσικοῦ καταστάντος ἔργου τοῦ Edgar Hennecke (Neutestamentliche Apokryphen), ὅπως τοῦτο ἀνεθεωρήθη, ἐβελτιώθη καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Wilhelm Schneemelcher εἰς τρίτην ἐκδοσιν (Τόμοι I-III, Tübingen 1959-1964). XI. Τρίτη χρονικὴ περίοδος (190/200-250/60) (σελ. 233-270). Α'. Ἡ συστηματικὴ ἀνάπτυξις τῆς Θεολογίας καὶ ἡ ἀναγωγὴ ταύτης εἰς Ἐπιστήμην. Β'. Ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς Θεολογίας. α) Οἱ ἀνατολικοὶ Θεολόγοι. β) Οἱ δυτικοὶ Θεολόγοι. γ) Ἡ περαιτέρω ἐξέλιξις τῶν κλάδων τῆς Θεολογίας κατὰ τὴν τρίτην χρονικὴν περίοδον. δ) Ἡ Γραμματεία τῶν Μαρτυρολογίων. ε) Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία. στ) Ρυθμικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔξματα. ζ) Συγκριτικὴ θεώρησις ἐκκλησιαστικῆς καὶ αἰρετικῆς Γραμματείας. η) Μαρτίων. θ) Ἀντιγνωστικὴ Γραμματεία. ι) Μοναρχιανοί. Εἰς τὸ πρῶτον τμήμα τοῦ κεφαλαίου ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται κυρίως μὲ τὰς μεγάλας μορφὰς τῆς δυτικῆς θεολογίας Μινουκίου Φήλικου, Τερτυλλιανοῦ, Ἰππολύτου καὶ Κυπριανοῦ καὶ τοὺς ἀλεξανδρινοὺς θεολόγους Κλήμεντα Ἀλεξανδρέα καὶ Ὀριγένη, τῶν ὁποίων χαρακτηρίζει καὶ ἀποτιμᾷ τὸ ἔργον, τοποθετῶν αὐτὸ, κατὰ τὸ δυνατόν, εἰς τὸ ἱστορικὸν πλαίσιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τοῦτο παρήχθη. XII. Τετάρτη χρονικὴ περίοδος (ca. 260-325) (σελ. 271-313). Α'. Αἰγύπτιοι συγγραφεῖς. 1. Διονύσιος Ἀλεξανδρείας. 2. Συγγράμματα. Β'. Οἱ λοιποὶ Αἰγύπτιοι Χριστιανοὶ συγγραφεῖς. 1. Τρύφων. 2. Ἀνατόλιος. 3. Θεόγνοστος. 4. Πιέριος. 5. Φιλέας, Ἡσύχιος, Παχώμιος καὶ Θεόδωρος. 6. Πέτρος. 7. Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας. 8. Ἴεραξ. 9. Ἰούδας. 10. Ἡράκλειτος, Μάξιμος, Κάνδιδος, Ἀπίων, Σήζτος, Ἀραβιανός. 11. Ἀμώνιος. 12. Θεωνάς.

Γ'. Οί λοιποί τῆς Ἀνατολῆς συγγραφεῖς. I. Οί τῆς Μ. Ἀσίας συγγραφεῖς. 1. Γρηγόριος ὁ Θαυματουργός. 2. Μεθόδιος Ὁλύμπου. Δ'. Συρο-Παλαιστίνιοι. 1. Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς. 2. Λουκιανός. 3. Ἀωνύμου (περὶ τῆς εἰς Θεὸν ὀρθῆς πίστεως ἢ Ἀδαμάντιος). XIII. Οί Δυτικοὶ συγγραφεῖς (σελ. 314-324). I. Οί Ἀφρικανοί. 1. Ἀρνόβιος. 2. Λακτάντιος. II. Οί λοιποὶ Δυτικοὶ συγγραφεῖς. 1. Βικτωρίνος. 2. Ρετίκιος. Τὰ δύο τελευταῖα κεφάλαια εἶναι οὕτω γεγραμμένα, ὥστε νὰ δύνανται νὰ καταχωρισθοῦν ὡς ἔχουν εἰς ἐγχειρίδιον «Πατρολογίας». Δι' ὠρισμένους μάλιστα συγγραφεῖς καὶ νὰ ἤθελε τις, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ ἀξιόλογα στοιχεῖα πλεόν τῶν καταχωριζομένων ὑπὸ τοῦ κ. Μπόνη. XIV. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ Γραμματεία τῆς τετάρτης χρονικῆς περιόδου (260-325) Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ὁριγένους (σελ. 322-336). Α. Ὁριγενιστικαὶ ἔριδες. Φίλοι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Ὁριγένους. 1. Οἱ ὑπερασπισταὶ τοῦ Ὁριγένους. 2. Ἡ διὰ τῆς Ἀντιοχειαῆς Σχολῆς θεμελιώσις νέας ἀντιωριγενιστικῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς Θεολογίας. XV. Ἡ Δυτικὴ Λατινικὴ Γραμματεία καὶ τὰ ἰδιαιτέρα αὐτῆς γνωρίσματα (σελ. 337-356). 1. Περαιτέρω ἀξιολόγησις τῆς Δυτικῆς Θεολογικῆς Γραμματείας. 2. Μεταφράσεις. 3. Ἀπολογητικὴ. 4. Ἀντιρρητικὴ ἢ πολεμικὴ Γραμματεία τῆς Δύσεως. 5. Βιβλικὴ Θεολογία. 6. Ἱστορικὴ Γραμματεία. 7. Δογματικὴ καὶ ἠθικὴ Θεολογία. 8. Ἐποικοδομητικὴ Γραμματεία. 9. Θέματα τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. Ἐκκλησιαστικοκανονικά. 10. Ποίησις. 11. Ἔργα ἀποτελοῦντα συμβολὴν εἰς τὴν θύραθεν Γραμματείαν. XVI. Κρίσεις καὶ συμπεράσματα περὶ τῆς Χρ. Γραμματείας τῆς τετάρτης χρονικῆς περιόδου (σελ. 357-364). XVII. Παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα (σελ. 365-375). Ἀκολουθοῦν Πίνακες Ρωμαίων αὐτοκρατόρων, Ἐπισκόπων καὶ Παπῶν Ρώμης, Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ὡς καὶ Πίναξ κυρίων ὀνομάτων, ἑλληνικῶν καὶ ξένων. Τέλος ἐκδίδεται μέγας παραστατικὸς Πίναξ «τῶν σπουδαιότερων συγγραφέων καὶ ἀνωνύμων ἔργων τῆς ἀρχαίας χριστ. Γραμματείας (96-325 μ.Χ.)», ἐμφαινῶν τὸν χρόνον ἀκμῆς ἢ θανάτου τοῦ συγγραφέως καὶ τὸν τόπον, ὅπου ἔδρασεν οὗτος.

6. Ὁ καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Μπόνης, τοῦ ὁποίου καὶ ὁ γράφων ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ ἐνθυμεῖται πάντοτε μετὰ συγκινήσεως τὰς πανεπιστημιακὰς τοῦ διδασκάλου παραδόσεις, παραδίδει εἰς τὴν δημοσίωτητά τὸ ἔργον τῆς ζωῆς του, ἔργον πολυετοῦς καὶ πολυμύχθου ἐρεῦνης, ἀφοῦ κατέλιπε τὴν πανεπιστημιακὴν ἔδραν, τὴν ὁποίαν ἐκόσμησεν ὄντως ἐπὶ δεκαετίας. Πράττει δὲ τοῦτο, ἀκολουθήσας τὴν «συμβουλὴν παλαιότερων ἐπιστημόνων, ὅπως συντάσσωμεν τὰ συστηματικὰ ἔργα τοῦ κλάδου ἡμῶν ἐν τέλει τοῦ ἐπιστημονικοῦ μας σταδίου» (σελ. 4-5). Τὴν τοιαύτην

«συμβουλὴν» ὅμως ἀναγνωρίζει νῦν ὡς «μεγάλην πλάνην» (σελ. 4). Εἰδικῶς εἰς τὸ θέμα τοῦτο εἶναι ἴσως ἐνωρὶς νὰ λάβωμεν ἡμεῖς θέσιν. Δυνάμεθα ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ διὰ τῆς μετὰ χειρᾶς «Εἰσαγωγῆς» προσφορὰ τοῦ κ. Μπόνη ἐκτιμᾶται καὶ λαμβάνει τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ ἐξοχὸν θέσιν εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην καὶ δὴ καὶ εἰς τὴν περὶ τὴν χριστιανικὴν γραμματείαν ἔρευναν, μάλιστα δὲ παρ' ἡμῶν. Τοσοῦτω μᾶλλον ἢ σημασία τοῦ ἔργου εἶναι μεγαλυτέρα, ὅσῳ, ἀκριβῶς διότι τοῦτο συνετάγη ἅμα τῷ πέρατι τῆς ἀκαδημαϊκῆς σταδιοδρομίας τοῦ συγγραφέως του, ἀποτελεῖ ἀποστάλαγμα πολυετῶν μελετῶν, πολυχρονίου ἐπαφῆς μετὰ τὰ προβλήματα καὶ πείρας βαθείας ἀνδρός, λευκανθέντος ἐν τῇ ἱερᾷ ἐπιστήμῃ. Οἱ παράγοντες μάλιστα οὗτοι προσδιορίζουν καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον, καταλείπον τὰς λεπτομερείας, προτιμᾷ τὰς γενικὰς τοποθετήσεις, τὴν ἀξιολόγησιν προσώπων καὶ κειμένων, τὴν καθόλου ἐρμηγείαν γεγονότων καὶ προϋποθέσεων, καὶ τὴν ἐπισημάνσιν μεγάλων προβλημάτων. Καίτοι εἰς τὴν παρουσίαν ἐνίων προσώπων καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν γίνεται τόσον εὐρὺς λόγος, ὥστε νὰ διερωτᾶται τις, ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἔκτασις φέρ' εἰπεῖν τῶν παραγράφων περὶ Διονυσίου Ἀλεξανδρείας (σελ. 276-283) ἢ περὶ Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ (σελ. 296-304) εἰς τὸ σχεδιαζόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Μπόνη «Σύστημα Γραμματολογίας». Ἐπὶ τοῦ προκειμένου προβλήματος φρονοῦμεν δηλαδὴ ὅτι, γενικῶς ἢ ἰδιαιτέρα ἀναφορὰ εἰς τοὺς καθ' ἕναστον συγγραφεῖς, ἀπὸ τοὺς «ἀποστολικούς πατέρας» ἰδίᾳ καὶ ἐξῆς, εἶναι εὐρυτέρα τῶν ὀρίων μῖς «Εἰσαγωγῆς», ὡς τὸ παρὸν ἔργον τοῦ κ. καθηγητοῦ. Ἐὰν τηρηθῇ ἀναλογία «Εἰσαγωγῆς» καὶ «Συστήματος», τότε μόνον διὰ τὴν μέχρι τοῦ 325 περιόδου θὰ πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ ὀλιγώτερον τρεῖς τόμους τὸ «Σύστημα». Πρὸς τοῦτοις, ἐὰν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ἀνάλογοι «Εἰσαγωγαὶ» πρὸς τὴν μετὰ χειρᾶς «Εἰσαγωγήν», πλὴν κεφαλαίων τινῶν, πρέπει νὰ συνταχθῇ καὶ διὰ τὰς μετὰ τὸ 325 περιόδους τῆς χριστιανικῆς γραμματείας, πρὶν ἢ ἀκολουθήσουν οἱ σχετικοὶ τόμοι τοῦ «Συστήματος», τότε ἀντιλαμβάνεται τις τοῦλάχιστον τὸ εὖρος τοῦ ἐγχειρήματος τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν καθηγητοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εὐχόμεθα πνευματικὴν δύναμιν καὶ σωματικὴν ὑγείαν πρὸςπραγμάτωσιν τοῦ μεγαλειώδους ὄντως σχεδίου τούτου, ὥστε νὰ καλυφθῇ τὸ μεγάλο ὁμολογουμένως κενόν, τὸ ὁποῖον ὑφίσταται εἰς τὸν ὀρθόδοξον καθόλου θεολογικὸν χῶρον.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητὴς τῆς Πατρολογίας ἐν τῇ Θεολ. Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1) Ἐπισκόπου Διονυσίου Ἀ. Φαριανοῦ, Μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης., Τρεῖς μικραὶ μελέται. Διὰ τοὺς γονεῖς, διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ διὰ τοὺς διδασκάλους. Ὡν προτάσσεται ἡ ἱερὰ Ἀκο-

λουθία του 'Αγιασμού ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς Σχολείοις. 'Εν Κοζάνη 1974, σ. 46.

Σύντομον και περιεκτικόν, ἀλλὰ πλούσιον εἰς ὑψηλά νοήματα ἐργίδιον, οὐτινος ὁ τίτλος φανεροῖ και τὸ περιεχόμενον. Καὶ αἱ τρεῖς μικραὶ μελέται εἶναι ἀπαύγασμα τοῦ ζήλου και τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ πεπνυμένου 'Ιεράρχου περὶ τῆς ὀρθῆς ἀνατροφῆς και ἀγωγῆς τῶν νέων και τῆς εὐθύνης γονέων, ἱερέων και διδασκάλων, ὡς ὑπευθύνων διὰ τὴν ὀρθὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς Νεότητος.

Κ. Γ. Μ.

2) "Ανθη τῆς ἐρήμου, ἀρ. 8: Φιλόθεος 'Ιστορία Β'. Ὑπὸ Θεοδωρήτου Κύρου. Μετάφρασις 'Αθηνᾶς Καραμπέτσου, Θεολόγου - Φιλολόγου. "Εκδοσις 'Ι. Μονῆς Κεχροβουνίου Τήνου. 'Αθήναι 1974, σ. 164, 160.

Εἰς τὴν και ἐξ ἄλλων ἔργων, ἀναφερομένων κυρίως εἰς τὸν μονήρη βίον, γνωστὴν σειρὰν «'Ανθη τῆς ἐρήμου» ἢ εὐσεβῆς 'Αθηνᾶ Καραμπέτσου, φιλόλογος και θεολόγος, ἅμα δὲ και ἡμετέρα μαθήτρια, δίδει εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ Β' μέρος τῆς «Φιλοθέου 'Ιστορίας ἢ 'Ασκητικῆς Πολιτείας» τοῦ γνωστοῦ 'Αντιοχείως συγγραφέως και ἱστορικοῦ Θεοδωρήτου, ἐπισκόπου τῆς παρὰ τὴν 'Αντιόχειαν μικρᾶς πόλεως Κύρου (393—+466) (οὐχὶ 460, ὡς γράφει ἢ μεταφράσασα τὸ ἔργον). Δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν τὸ Α' τεῦχος και τὴν προεισαγωγικὴν σημείωσιν. 'Η εὐσεβῆς μεταφράστρια και πῆ ἀληθεῖα «θεοφιλῆς» εἶναι ἀξίεπαινος διὰ τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὴν ὀμιλουμένην γλῶσσαν τῆς «Φιλοθέου 'Ιστορίας» τοῦ Θεοδωρήτου. Τὰ ἄγια πρότυπα τοῦ ἀσκητικοῦ βίου τοῦ παρελθόντος, δὲν παύουν και σήμερον νὰ συγκινοῦν και νὰ προβληματίζουσι πᾶσαν εὐδιάθετον ψυχὴν παντὸς χριστιανοῦ και κατ' ἐξοχὴν τοῦ στερεῶς προσκειμένου εἰς τὰ αἰώνια διδάγματα τῆς 'Ελληνορθόδοξου Πατερικῆς Σκέψεως. Καὶ τὸ μετὰ χεῖρας ἐργίδιον παρωθεῖ εἰς εὐσεβῆ περιουλογὴν τὸν καλοπροαίρετον ἀναγνώστην. Τοῦτο ἔστω και ἡ μεγαλυτέρα ἱκανοποίησις διὰ τὴν μεταφράστριαν.

Κ. Γ. Μ.

3) Εὐαγγέλου Κ. Μαντζουνέα, Πρωτοπρεσβυτέρου, διπλωμ. Θεολογίας και Νομικῆς, Γραμματέως Μ.Σ.Ε. ἐπὶ τῶν Νομοκανονικῶν ζητημάτων τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος, Κανονικὸς Διοικητικὸς Κῶδιξ, ἐκ τῆς 'Αγίας Γραφῆς και τῶν ἱερῶν Κανόνων. 'Αθήναι 1974, σ. κδ' +255, 80.

1. 'Ο και ἐκ πολλῶν ἄλλων νομοκανονικῶν μελετῶν του γνωστοῦ μελετητῆς και ἐρευνητῆς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου τῆς 'Εκκλησίας ἡμῶν, ζηλωτῆς Αἰδεσιμώτατος Πρωτοπρεσβυτέρου Εὐαγγέλος Μαντζουνέας, ἐδωρήσατο τῇ 'Εκκλησίᾳ ἡμῶν

ἐξαίρετον βοήθημα εὐχεροῦς και ἀμέσου λύσεως τῶν σπουδαιοτέρων νομοκανονικῶν θεμάτων, τῶν ἐνδιαφερόντων τὴν ζωὴν και δράσιν αὐτῆς. Μὲ βᾶσιν τὴν 'Αγίαν Γραφὴν και διὰ διαιρέσεως τῶν τε Διατάξεων τῆς 'Αγ. Γραφῆς και τῶν θείων και ἱερῶν Κανόνων διὰ κεφαλαίων και ἄρθρων, ὑποβοηθεῖ τὰ μέγιστα τὴν 'Εκκλησίαν εἰς τὸ καθόλου σωτηριῶδες ἔργον αὐτῆς, διοικήσεως, εὐταξίας και πειθαρχίας. 'Ο συντάκτης τοῦ ἔργου διαιρεῖ τοῦτο εἰς ἐννέα κεφάλαια, ἕκαστον τῶν ὁποίων πραγματεῦται: Κεφ. Α' Προϋποθέσεις προσελεύσεως εἰς τὸν ἱερὸν κληρὸν ('Ηλικία κληρικῶν. Ὑγεία και ἀρτιμέλεια κληρικῶν. Διγαμία. 'Εγγαμοὶ πρεσβύτεροι. 'Εγγαμοὶ κατώτεροι κληρικοί. 'Απολελυμένοι χειροτονία. 'Εκλογή πρεσβυτέρων. 'Εκλογή ἐπισκόπων. 'Αγαμία ἐπισκόπων. Χειροτονία ἐπισκόπων. Χειροτονία πρεσβυτέρων. 'Ελεγχος ὑποψηφίων κληρικῶν. Κύρος χειροτονιῶν. 'Αναχειροτονία. Ὑπερόρμαι χειροτονία). Κεφ. Β'. 'Εξέλιξις ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ ἱεροῦ κληροῦ. (Τόποι καταστάσεως ἐπισκόπων. Προαγωγή εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπισκόπου. Μετάθεσις ἐπισκόπων και πρεσβυτέρων. Παραίτησις ἐπισκόπων και πρεσβυτέρων. Ὑποβιβασμὸς κληρικῶν). Κεφ. Γ'. Κανονικὴ τάξις. (Πρεσβεῖα τοῦ Πρώτου τῇ τάξει. Πρεσβεῖα κληρικῶν. 'Αρχιερατικὰ γράμματα. Παράβασις καθήκοντος). Κεφ. Δ'. Κανονικὴ εὐταξία. (Κληρικοί ξένης ἐπισκοπῆς. Εἰσπήδησις εἰς ξένην ἐπισκοπὴν ἢ ἐνορίαν. 'Εκπροσώπησις ἐπισκόπων. Μετάβασις κληρικῶν εἰς ἕτεραν ἐπαρχίαν. 'Αμφίεσις κληρικῶν. Καθολικὴ ἰσχὺς τῶν ἐκκλησιῶν ποιῶν. Καταφρόνησις ἐκκλησιῶν. 'Αρχῆς. Παραβίασις ἀπορρητοῦ ἐξομολογήσεως. Κοσμικαὶ φροντίδες. 'Επαγγέλματα κληρικῶν. Μέθη. Κυβεῖα, χαρτοπαξία. 'Ιπποδρόμια, θέατρα, εἰδωλολατρικαὶ συνήθειαι, πυροβασαῖα. 'Αρνησις ἐξαγορεύσεως ἁμαρτιῶν. Τοκοληψία). Κεφ. Ε'. Διοικήσις. (Σύνδοδοι. Μητροπολίται, 'Επίσκοποι. Χωρεπίσκοποι — Βοηθοὶ 'Επίσκοποι. — 'Επισκοπαὶ — Μητροπόλεις). Κεφ. ΣΤ'. Κληρικοί. (Πρεσβύτεροι. Διάκονοι. Κατώτεροι κληρικοί). Κεφ. Ζ'. Συνοχὴ Διοικῆσεως. (Συμμετοχὴ εἰς συνόδους. Ὑπακοὴ εἰς τὴν διοίκησιν. 'Εγκατάλειψις διοικήσεως. 'Εγκατάλειψις ἐπισκοπῆς ἢ ἐνορίας. Παρ' ἐνορίαν χειροτονία. Προϋποθέσεις ἀνακηρύξεως Αὐτοκεφάλων 'Εκκλησιῶν. Διχοτόμησις Μητροπόλεως). Κεφ. Η'. 'Εξουσία ἐπισκόπων ἐπὶ ἱερῶν Μονῶν και 'Ιδρυμάτων. (Σύστασις Μοναστηρίων. Κληρικοί Μονῶν και 'Ιδρυμάτων. 'Εκκλησιαστικὴ περιουσία. Οἰκονόμοι ἐκκλησιῶν. περιουσίας). Κεφ. Θ'. Περὶ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων. (Α. 'Ιερωσύνη. Βάπτισμα. Χρίσμα. Θεῖα Εὐχαριστία. Γάμος: α) Γενικῶς περὶ γάμου. β) Μικτοὶ γάμοι. γ) Κωλύματα γάμου. δ) Πνευματικὰ κωλύματα (κακῶς γράφεται με δύο μ ὑπὸ τοῦ σ.). ε) Κωλύματα ἐκ χειροτονίας και χειροθεσίας. στ) Κωλύματα ἐκ μοιχείας. ζ) Γάμοι ἀγνωσμένων συζύγων. η) Τέλεισις γάμων κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν. θ) 'Ιερότης τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου. ι) Δευτερογαμία. ια) Τριγαμία. ιβ) Πολυ-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Σύνοδος

Η υπό τῆς Ίεράς Συνόδου ὀρισθεῖσα τριμελής Συνοδική Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Γεωργίου, ἀντιπροέδρου τῆς Ίεράς Συνόδου, Κίτρου κ. Βαρνάβα καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου, ἐπεσκέφθη τὴν 16ην Ἰανουαρίου διαδοχικῶς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Κων/νον Παπακωνσταντίνου καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς ἐπὶ τοῦ Συντάγματος Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Κων/νον Τσάτσου καὶ ἐπέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὸ Ὑπόμνημα τῆς Ίεράς Συνόδου τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν κατὰ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας διαμόρφωσιν τῶν διατάξεων τοῦ Σχεδίου Συντάγματος τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Θρησκείαν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Παιδείαν. Ἀνέπτυξε δὲ καὶ διὰ ζωῆς εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τοῦ Ὑπομνήματος. Ἀμφότεροι ἤκουσαν εὐμενέστατα τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας, ὑποσχεθέντες ἀμέριστον συμπαράστασιν ἐπ' αὐτῶν.

Ἐν συνεχείᾳ, ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπεσκέφθη τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ ΠΑΣΟΚ κ. Ἀνδρέαν Παπανδρέου, εἰς τὸν ὅποιον ἐπέδωκεν ὡσαύτως τὸ Ὑπόμνημα καὶ ἀνέπτυξε τὰς θέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος. Ὁ κύριος Ἀνδρέας Παπανδρέου ἐπέδειξεν ἐπίσης ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ κατανόησιν καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι θὰ ἐπιδιώξη νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς προτάσεις τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή θὰ συνεχίσῃ τὰς συναντήσεις τῆς διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν μὲ ἄλλας προσωπικότητας τοῦ Πολιτικοῦ κόσμου.

Ίερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Κατάστασις ἀποσταλλέντων ἐφοδίων εἰς Κύπρον.

Ἀτμόπλοιοι «ΑΔΩΝΙΣ», 26-12-74.

Κουβέρτες, σάκκοι 12, τεμάχια 72. Ἰματισμός, χαρτοκιβώτιον, 1 χ/μα 3950. Γάλα, χαρτοκιβώτια 126, τεμάχια 6.048. Ἄλευρα, σάκκοι 70, χ/μα 5.600. Διάφορα τρόφιμα, χαρτο-

γαμία. ιγ) Διαζύγιον.—Μετάνοια. Ἱερὸν Εὐχέλαιον.—Β. Οἰκονομία).

2. Τοῦ ὅλου ἔργου προτάσσεται ὑπὸ τοῦ σ. «Εἰσαγωγή» διασαφοῦσα τὸν τε σκοπὸν καὶ τὴν μέθοδον διαρθρώσεως τοῦ ἔργου, ἅμα δὲ ἐκθέτουσα τὴν τε μυστηριακὴν, τὴν δογματικὴν καὶ κανονικὴν ὑπόστασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐαυτῆς Πληρώματος, ὡς καὶ τὸ Δίκαιον αὐτῆς, ἐναντι τῆς Πολιτείας. Τὸ ἔργον κατακλείεται διὰ Πίνακος ὀνομάτων καὶ θεμάτων κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν.

Τὸ ἔργον, ἀπαύγασμα ἱεροῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζήλου καὶ βαθείας γνώσεως τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἐκτεθειμένων, προσφέρεται ὡς οὐσιῶδες ἐγχειρίδιον νομοκανονικῆς ὕψους διὰ τε τοὺς ἐν τέλει ἐκκλησιαστικούς καὶ διὰ πάντα νομομαθῆ καὶ θεολόγους, κληρικὸν ἢ μὴ, καὶ τέλος διὰ πάντα πιστὸν, ἐνδιαφερόμενον διὰ τὰ ζωτικῆς σπουδαιότητος θέματα τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἐφ' ᾧ καὶ συγχαίρομεν τὸν ἐπιμελῆ συντάκτην τοῦ ἔργου.

Κ. Γ. Μ.

κιβώτια 75, χ/μα 1.500. Ρύζι, σάκκοι 5, χ/μα 150. Τρόφιμα, μπαούλο 1, χ/μα 100.

Σύνολον βάρους 25 τόννοι.

Παραλαβὴ ὑπὸ Ἐπιτροπῆς Μερύνης, Λευκωσία.

Κατάστασις ἀποσταλλέντων ἐφοδίων εἰς Κύπρον.

Ἀτμόπλοιοι «ΑΔΩΝΙΣ», 14-12-74.

Κουβέρτες, χαρτοκιβώτια 26, σάκκοι 1, τεμάχια 310. Ἐφαπλώματα, σάκκοι 1, τεμάχια 2. Παλτά, σάκκοι 16, σακάκια, πανταλόνια, χαρτοκιβώτια 9. Διάφορα εἶδη ἱματισμοῦ, σάκκοι 76. Ὑποδήματα, χαρτοκιβώτια 6. Διάφορα εἶδη, χαρτοκιβώτια 283. Εἶδη ἱματισμοῦ κλινοστρωμνῆς ἀξίας 260.000.

Σύνολον ἀξίας 1.260.000 δρχ.

Κατάστασις ἀποσταλλέντων ἐφοδίων εἰς Κύπρον.

Ἀτμόπλοιοι «ΑΔΩΝΙΣ», 2-1-75.

Ἰματισμός—κλινοσκεπάσματα 76 χαρτοκιβώτια. Κουβέρτες, χαρτοκιβώτια 4, τεμάχια 85.

Σύνολον βάρους 5 τόννοι.

Ἐπιτροπή παραλαβῆς, Λευκωσία.

Ίερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἐκ τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας ἀνακοινοῦται, ὅτι ὁ διενεργηθεὶς τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων ἀνὰ τὴν Ἐπαρχίαν ἐτήσιος ἔρανος τῆς «Ἡμέρας τῆς Ἀγάπης» ἀπέδωκε τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἑξ χιλιάδων ἐπτακοσίων πεντήκοντα πέντε δραχ. (146.755).

Ὡσαύτως προσέφερον ὑπὲρ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας οἱ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι τῶν Γυμνασίων καὶ Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἐπαρχίας τὸ ποσὸν τῶν εἰκοσὶ ἑξ χιλιάδων ὀκτακοσίων πεντήκοντα τεσσάρων δραχ. (26.854). Τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἁγίων Ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων προσέφερε πεντήκοντα (50) δέματα τροφίμων εἰς ἰσαριθμοὺς ἀπόρους οἰκογενεῖας, διένειμε δὲ διάφορα χρηματικὰ ποσὰ εἰς ἀπόρους, ἀσθενεῖς καὶ σπουδαστάς.

Τὸ Μητροπολιτικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον

τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 11-9-74, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1398/1973 Ν. Δ/τος ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς τοῦ ἀρθροῦ I τοῦ Α. Ν. 469/1968, ὡς καὶ τὰ τυπικὰ προσόντα τοῦ ἱεροῦ Διακόνου Ἰωάννου Ἀρχοντίδου,

Ἀποφασίζει

Κατατάσσει καὶ διαβαθμίζει αὐτὸν εἰς τὴν Δευτέραν (Β) κατηγορίαν καὶ εἰς τὸν εἰσαγωγικὸν 8ον βαθμὸν.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 29-10-74

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Μ.Ε.Σ.

† Ὁ Μαρωνεῖας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Τὸ Μητροπολιτικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον

τῆς Ίεράς Μητροπόλεως Μαρωνείας ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 22-10-74, λαβὸν ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 2

παράγρ. 1 του Α.Ν. 469/1968, ως και τὰς διατάξεις του άρθρου 2 παράγρ. 4 του Ν.Δ. 457/1970 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 2 παράγρ. 3 ἔδαφ. β' του Ν.Δ. 4538/66.

Ἀποφάσιξις

Ἀνακατατάσσει καὶ ἀναδιαβαθμίζει τὸν Αἶδεσ. Κωνσταντῖνον Θεοφιλόπουλον ἐκ τῆς τετάρτης (Δ) κατηγορίας εἰς τὴν τρίτην (Γ) καὶ ἐκ τοῦ 10ου βαθμοῦ εἰς τὸν 9ον.

Ἐν Κομοτηνῇ τῇ 10-11-74

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Μ.Ε.Σ.

† Ὁ Μαρωνεὶας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μηθύμνης

Τὴν Κυριακὴν, 29ην Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους, εἰς τὸν Ἱερόν Ναόν τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μανταμάδου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μηθύμνης κ. Ἰάκωβος ἐτέλεσε μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Εὐστρατίου Ξανθίδη, εὐεργέτου τοῦ Μανταμάδου.

Ἀκολουθῶς, ὁ Σεβ. ἐξῆρε τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματα τοῦ Εὐσ. Ξανθίδη καὶ τὴν καθ' ὅλου προσωπικότητα αὐτοῦ, ὅστις διὰ διαθήκης κατέλιπε μέγα μέρος τῆς περιουσίας του, ὅπως διατεθῆ πρὸς ἀνέγερσιν νοσοκομειακῆς μονάδος εἰς τὴν περιοχὴν Μανταμάδου ἢ, τούτου μὴ ὄντος δυνατοῦ, διὰ τὴν προικοδοτήσιν ἀπόρων κορασίδων. Ὁ Σεβ. παρέδωκε βιβλιάρια προικοδοτήσεως ἐκ δρχ. 25.560 εἰς τέσσαρας κορασίδας τῆς κωμοπόλεως, ἐκ μέρους τῶν ὁποίων ἀπήντησεν ἡ μαθήτρια τῆς ΣΤ' Γυμνασίου Ἀναστασία Βιολάντζη. Ὁ Σεβ. ἐν συνεχείᾳ παρεκάλει, ὅπως ληφθῶν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς πραγματοποίησιν καὶ τῆς πρώτης ἐπιθυμίας τοῦ διαθέτου διὰ τὴν ἵδρυσιν νοσοκομειακῆς μονάδος.

Ἀκολουθῶς, ὁ Σεβ. ἐδεξιώθη τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς λοιποὺς προσκεκλημένους εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Οἰκοτροφείου, περὶ τὴν μεσημβρίαν δι' ἐπαρέστη εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον γεῦμα.

Ὁ καθηγητὴς Ἰ. Καρμίρης ἀνεκνήρυχθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βέρνης.

Ἐπὶ τῇ 140ῃ ἑπετείῳ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Βέρνης, ἀνηγορεύθησαν τὴν 7ην Δεκεμβρίου 1974 ἐξ ἐπίτιμου διδάκτορες. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Ἰωάννης Καρμίρης, συγγραφεὺς ἑκατοντάδος περίπου μικροτέρων καὶ μεγαλυτέρων θεολογικῶν ἔργων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ καθηγητὴς Ἰ. Καρμίρης ὠμίλησεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Βέρνης τὴν 10ην Δεκεμβρίου μὲ θέμα «ἡ ἀνέλιξις τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν (1874-1974)». Εἰς τὴν ὁμίλιαν αὐτὴν ὁ καθηγητὴς ἐτόνισεν ἰδιαίτερως, ὅτι «καθῆκόν μας εἶναι νὰ χωρήσωμεν πρὸς τὰ πρόσω ἐν τῇ χαρισματικῇ πραγματικότητι τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος διὰ πλήρη ἐμφάνισιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀγάπης, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον ἡμεῖς, ἁμαρτωλοὶ καὶ σεωσάμενοι, ὁμοιοῦμεθα τῷ Θεῷ». Ὡς γνωστόν, ὁ πολυγράφος καθηγητὴς τυγχάνει ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου ἐν Νέᾳ Ὠρκῆ (1968) καὶ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1973). Ἐφ' ᾧ καὶ συγχαίρομεν ἐπὶ τῇ ἐξαίρετῳ τιμῇ τὸν ἀκαδημαϊκὸν καὶ καθηγητὴν κ. Ἰ. Καρμίρη.

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Τῷ Πανοσιολογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Μαξίμῳ Ζύδα, Πρωτοσυγκέλλῳ τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν,

Εἰς Ἀθήνας.

Κατ' ἐντολήν, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν Πανοσιολογίτητα, ὅπως προφρόνως μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἄνευ καθυστέρησεως δημοσίευσιν εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» τῆς καθαιρέσεως τοῦ τέως Ἱερέως Ἰωάννου Καρακάση, γενομένης ἐπὶ ἐγκαταλείψει τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ ἐνταῦθα.

Ἐπὶ δὲ τούτοις διατελῶ μετ' ἀγάπης ἐν Κυρίῳ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 7ῃ Ἰανουαρίου 1975.

Ἀρχιμ. Φίλιππος Καπετανίδης.

Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου.

Δημήτριος, ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθμ. Πρωτ. 821.

Τοὺς ἐν τῷ Ἱερῷ Κλήρῳ κατελεγμένους οἱ θεοὶ καὶ ἱεροὶ κανόνες παρεγγυῶνται ἀπερίσπαστον ὅλην ψυχῇ καὶ δυνάμει πρὸς τὴν ἱεράν αὐτῶν κλήσιν ἔχειν ἀφοσίωσιν καὶ ἐμμονήν, πειθαρχεῖν τε τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ, μηδὲν πράττοντας δίχα τῆ ἐκείνου γνώμῃ καὶ ἀδείᾳ· εἰ δὲ ἀπειθοῖεν αὐτῷ, καὶ τούτου προτροπόμενοι καὶ παραινοῦντος μὴ ὑπακούειν, καθαιρεῖσθαι τῆς ἱερωσύνης, ὡς ἀναξίου τῆς δοθείσης αὐτοῖς χάριτος, οἱ αὐτοὶ κανόνες διακελεύονται.

Ἐπειδὴ τοῖνον καὶ ὁ ἐκ τῶν Κληρικῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἱερατικῶς δὲ Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος Παναγίας Γοργοεπηκόου Ἐξ Μαρμάρων, πρεσβύτερος Ἰωάννης Καρακάσης, τυχὼν τακτικῆς ἀδείας πρὸς μετάβασιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐπὶ ἐπισκέψει συγγενῶν αὐτοῦ, μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς ἀδείας ἠρνήθη ἐπιστρέψαι εἰς τὴν ἰδίαν παροικίαν πρὸς συνέχισιν παρ' αὐτῷ τῶν Ἱερατικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, παρὰ τὰς κατ' ἐπανάληψιν πρὸς αὐτὸν συστάσεις καὶ προτροπὰς τῆς Ἐκκλησίας, ἐπιλήσμων οὕτω γενόμενος τῆς ὀφειλομένης πειθαρχίας καὶ ὑπακοῆς, καὶ καταφρονητῆς καὶ ἀδείας τῆς δεδομένης αὐτῷ χάριτος, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῖν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, περὶ τοῦ τοιαύτην ἀντιπειθαρχικὴν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν ἐπιδειξαμένου ἀναξίου τούτου Κληρικοῦ Συνοδικῶς διασκεψάμενοι, ἔγνωμεν, συμφώνως τοῖς θεοῖς καὶ ἱεροῖς κανόσι, καθυποβαλεῖν αὐτὸν τῇ ποινῇ τῆς ἀπὸ τοῦ Ἱερατικοῦ βαθμοῦ καθαιρέσεως καὶ τῆς εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν καὶ αὐτὴς ἐπαναφορᾶς.

Ἐφ' ᾧ καὶ ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀποφαινόμενοι ὀρίζομεν, ἵνα ὁ εἰρημένος τέως Πρεσβύτερος Ἰωάννης Καρακάσης ὑπάρχη ἀπὸ τούδε καθηρημένος τοῦ Ἱερατικοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καὶ πάσης Ἱερατικῆς χάριτος καὶ ἐνεργείας γεγυμνωμένος, ἀπλοῦς λαϊκὸς τούνηθεν ὢν καὶ ὡς τοιοῦτος παρὰ πάντων ἀναγνωρίζόμενος.

Ἐφ' ᾧ εἰς ἔνδειξιν καὶ βεβαίωσιν ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα Πράξις τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ, καταστρωθεῖσα μὲν καὶ ὑπογραφείσα ἐν τῷδε τῷ Ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀναγνωσθεῖσα δὲ, κατὰ τὴν τάξιν, ἐπ' Ἐκκλησίας, πρὸς πληροφορίαν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος.

Ἐν ἔτει σωτηριῶ ,α'λ'οδ', κατὰ μῆνα Δεκέμβριον (ι'), Ἐπινεμήσεως ΙΓ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριος ἀποφαίνεται.

† Ὁ Χαλκηδόνος Μελέτιωv

† Ὁ Λαοδικεὶας Μάξιμος

† Ὁ Ροδοπόλεως Ἱερόνυμος

- † 'Ο Σταυρουπόλεως Μάξιμος
 - † 'Ο Ειρηνουπόλεως Συμεών
 - † 'Ο Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος
 - † 'Ο Σάρδεων Μάξιμος
 - † 'Ο Ίμβρου και Τενέδου Φώτιος
 - † 'Ο Μύρων Χρυσόστομος
 - † 'Ο Κολωνίας Γαβριήλ
 - † 'Ο Φιλαδελφείας Βαρθολομαίος
- † 'Αρχιμ. Φίλιππος Καπετανίδης

'Αρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

'Εν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 13ῃ Δεκεμβρίου 1974.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Πρωτοβουλία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Λιουμπλιάνας ἀπὸ 23-26 Σεπτεμβρίου π. ἔ. εἰς τὴν πόλιν Μάριμπορ τῆς Σλοβενίας ἔλαβε χώραν τὸ Α' Συμπόσιον Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἀφιερωμένον εἰς τὴν σύγχρονον σημασίαν τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Εἰς τὸ Συμπόσιον ἔλαβον μέρος ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Βελιγραδίου, καθὼς καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν, ἱεροσπουδασταὶ καὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας. Περὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐγένοντο 8 εἰσηγήσεις (3 ὑπὸ Ὁρθοδόξων καὶ 5 ὑπὸ Ρωμαιοκαθολικῶν) καὶ ἐπηκολούθησαν γόνιμοι συζητήσεις, αἱ ὅποια συνέβαλον μεγάλως εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἀνταλλαγὴν τῆς θεολογικῆς πείρας καὶ εἰς γνωριμίαν ἀμφοτέρωθεν τῆς θεολογικῆς σκέψεως καὶ τῆς πλουσίας παραδόσεως.

Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν λουτρόπολιν τοῦ Πρίμποϊ τῆς Σερβίας ἀνεκαλύφθη προσφάτως ὑπὸ τὸ πάτωμα καὶ εἰς βάθος 2 μέτρων κάτωθεν τοῦ Εἰκονοστασίου θησαυροφυλάκιον μὲ παλαιὰ ἱερὰ σκευή, τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος, μεγάλης ἀξίας. Τὸ ἀνακαλυφθὲν κιβώτιον περιέχει 44 ἀντικείμενα ἐξ ἐπιχρυσωμένου ἀργύρου, μὲ πολυτίμους λίθους, μεταξύ τῶν ὁποίων 15 σταυροὶ διαφόρου μεγέθους καὶ λειτουργικῆς χρήσεως, θυμιατὰ, 3 Δισκοπότηρα, 3 Ἀρχιερατικὰ ἐγκόλπια, κανδήλια καὶ διάφορα ἄλλα λειτουργικὰ σκευή.

'Ο Πατριάρχης Γερμανὸς ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας ἀπὸ 4-12 Ὀκτωβρίου παρελθόντος ἔτους, εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς πρὸ διετίας ἀκριβῶς γενομένης ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου Ποιμένος εἰς τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν. Τὴν συνοδείαν τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ἀπετέλεσαν ὁ Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Δανιήλ, οἱ Ἐπίσκοποι Σάμπας καὶ Βαλιέβου Ἰωάννης καὶ Δαλματίας Στέφανος καὶ ἄλλοι 4 κληρικοὶ καὶ λαϊκοί.

Κατὰ τὴν ἡμέραν παραμονὴν τῆς εἰς τὴν Ρωσίαν ἡ ὑπὸ τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν Ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐπεσκέφθη τὴν ἐν Ζαγκόρσκ Σταυροπηγικὴν Λαύραν τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ἁγίου Σεργίου, τὸ Λένινγκραντ καὶ τὸ ἐν Πσκόφ Μουαστήριον τοῦ Πσκόφ Πετσέρσκι. Οἱ δύο Πατριάρχαι συνεισεργάσαν τὴν μὲν Κυριακὴν, 8ην Ὀκτωβρίου, εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Μόσχας, τὴν Τρίτην δέ, 9ην Ὀκτωβρίου, εἰς τὸν ἐν Ζαγκόρσκ Καθεδρικὸν ναὸν. Εἰς τὸ Λένινγκραντ τὴν Τετάρτην, 9ην Ὀκτωβρίου, ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ἐξεισεργάσθη εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία ἀκολουθῶν, εἰς εἰδικὴν τελετὴν, ἀνεκίρυνε τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν «ἐπίτιμον μέλος τῆς Ἀκαδημίας» διὰ τὴν «μεγάλην συμβολὴν του εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων μας. Οὗτος μετὰ τοῦ ἰδικοῦ μας Πατριάρχου Ποιμένος ἀναζητεῖ τὴν ὁδὸν καὶ τὸν τρόπον νὰ διευρυνθῶν αἱ σχέσεις μας ἐτι περισσότερο, ἡ ἀδελφικὴ δὲ ἀγάπη νὰ στερεωθῇ καὶ νὰ ἐνισχυθῇ», ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ σχετικὸν Δίπλωμα.

'Εκ μέρους τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν τὸν Πατριάρχην Γερμανὸν μετὰ τῆς Ἀκολουθίας του ἐδέχθη ὁ Κουρογιέντωβ, Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου διὰ τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐν ΕΣΣΔ θρησκειῶν. Κατὰ τὴν συζήτησιν μετὰ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ὁ Κουρογιέντωβ ἐτόνισεν: «Ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν καὶ μὲσω τῶν Ἐκκλησιῶν νὰ πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατόν διὰ τὸ καλὸν τῶν λαῶν μας καὶ τῶν κρατῶν μας». Εἰς τοῦτο ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς εἶπεν: «Ἡμεῖς ὡσαύτως ἐπιθυμοῦμεν καλὰς ἀμοιβαίας σχέσεις καὶ εἰρήνην εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς μας εἰς τὴν Ρωσικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν χώραν σας».

Εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ἀνταλλαγείσας προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις οἱ δύο Πατριάρχαι ἐτόνισαν τοὺς ἐκ παραδόσεως ἀδελφικοὺς δεσμοὺς μεταξύ τῶν δύο Χωρῶν καὶ τῶν δύο Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν πεποθησίν των ὅτι οἱ δεσμοὶ οὗτοι θὰ διατηρηθῶν καὶ θὰ ἀναπτυχθῶν ἐτι περισσότερο καὶ εἰς τὸ μέλλον. Εἰς τὸν ἀποχαιρετηστῆριον λόγον τοῦ ὁ Πατριάρχης Ποιμὴν μεταξύ τῶν ἄλλων ἀνέφερε καὶ τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά: «Ἡ ἀμοιβαία ἀδελφικὴ κατανόησις μεταξύ τῆς Ρωσικῆς καὶ τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πάντοτε ἀπετέλεσε σημαντικὸν στοιχεῖον τῆς πανορθοδόξου ἐνότητος καὶ ὁμοφωνίας. Τοιαύτη εἶναι αὕτη καὶ σήμερον. Εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἀπὸ τὴν ὁμοφωνίαν καὶ συνεργασίαν μας ἐν πολλοῖς ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχὴς ἐπίλυσις τῶν διορθοδόξων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐνώπιόν μας εἰς πολὺν μέγαν ἀριθμὸν. Θεωροῦμεν ὡς μεγάλης σημασίας τὴν ἐπικοινωνίαν μας ὡς πρὸς τὰ ζητήματα τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν (τῶν μὴ Χαλκηδονίων), κατόπιν τὴν καθιέρωσιν θρησκευτικῆς ἐνότητος, ποὺ εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μας ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καθήκοντα καὶ ζητήματα ὅλης τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ κοινὴ θέσις μας προκειμένου τοῦ ζητήματος τοῦ διαλόγου μας μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν καὶ τῶν Παλατοκαθολικῶν.

Τὸ πλέον σοβαρὸν ζήτημα τυγχάνει ἡ κοινὴ θέσις τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἐν ὄψει τῶν προπαρασκευῶν διὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν γνώμην μας, ἡ προπαρασκευὴ αὕτη πρῆτει νὰ εἶναι θεμελιώδης καὶ πλήρης. Μόνον ἐφ' ὅσον ὅλοι αἱ κατὰ τόπους Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι καταλήξωσιν εἰς κοινὴν θέσιν κατὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν ζητημάτων διὰ τὴν Σύνοδον, θὰ εἶναι δυνατόν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν σύγκλησιν τῆς. Εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι τὸ ὁμόγυμον τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας ἐνέχει ἐξαιρετικῶς σημαντικὴν σημασίαν, πρὸ παντὸς λόγῳ τῶν ἐπιτυχιῶν μας εἰς τὸ οἰκουμενικὸν πεδῖον».

Τὴν 14ην Ἰουλίου π. ἔ. εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Βελιγραδίου ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ νεοεκλεγέντος βοηθοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Πατριάρχου πρωτοσυγκέλλου Εἰρηναίου (Γιαβρίλοβιτς), Σχολάρχου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς τῆς Πρεζρένης, μὲ τὸν τίτλον Μοραβικίου, συλλειτουργούντων τῶν Ἐπισκόπων Ράσκας καὶ Πρεζρένης Παύλου, Σάμπας καὶ Βαλιέβου Ἰωάννου καὶ Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας Νικολάου, ἐπὶ παρουσίᾳ πυκνοῦ ἐκκλησιασματος.

Προσφωνῶν τὸν χειροτονούμενον ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ἀνεφέρθη εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ βαρὺ ἔργον τοῦ Ἀρχιερέως, εἰπὼν μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Κατὰ τὴν παρούσαν στιγμὴν ὀφείλω νὰ σᾶς εἶπω ὅτι μέγα εἶναι τὸ καθῆκον καὶ μεγάλη ἡ εὐθύνη τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Πολλοί, μὴ γνωρίζοντες, νομίζουν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Ἀρχιερέως συνίσταται εἰς τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ τὸ ὑψηλὸν ἐξίωμα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἔτσι. Διότι τοῦτο εἶναι διακονία τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ τοῦ Λαοῦ Του. Διὰ τοῦτο νὰ ἐνθυμῆσθε πάντοτε τοὺς λόγους τοῦ Σωτῆρος, τοὺς ὁποῖους ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους: «Ὁς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δούλος» (Ματθ. 20,27). Ὁφείλω νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ ὁδὸς τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι ὁδὸς ἀκανθώδης, ὁδὸς τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους Του: «Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων, γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ἄρφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραὶ» (Ματθ. 10,16).

'Απαντών ὁ νεοχειροτονηθεὶς Ἐπίσκοπος Εἰρηναῖος εἶπε μεταξύ ἄλλων: «Γνωρίζω ὅτι σήμερον δὲν εἶναι εὐκολον νὰ εἶναι κανεὶς ἐκκλησιαστικὸς ποιμὴν· πόσον δὲ βαρὺ καὶ ὑπεύθυνον δέον νὰ εἶναι τὸ ἔργον τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Ζῶμεν εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ὕλισμου καὶ τῆς ἐπιπέτικινδυνωτέρας καὶ καταστροφικῆς διὰ τὴν πίστιν ἀδιαφορίας διὰ τὰ ἱερά ἰδεώδη τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλον ἐν καὶ περισσότερο μειοῦται ὁ πόθος καὶ ἡ ἀγάπη διὰ τὰ ἱερά Γράμματα, διὰ τὴν Γραφὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ» (Β' Τιμ. 3,16). Ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος καλεῖται νὰ κηρύττῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ βραστήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον ἔθνων καὶ βασιλείων υἱῶν τε Ἰσραὴλ (Πράξ. 9,15). Ἔχω συνειδήσιν τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἀνεπαρκείας μου διὰ τοιοῦτον μέγα ἀξίωμα καὶ τοιαύτην ὑψηλὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ἡ πίστις εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων Του πρὸς τοὺς Ἀποστόλους: «Ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος», ἕξω βάλῃ τὸν φόβον ἐκ τῆς καρδίας μου.

Ὁ νεοχειροτονηθεὶς Ἐπίσκοπος Μοραβικίου Εἰρηναῖος ἐγεννήθη τὸ ἔτος 1930. Ἐφοίτησεν εἰς τὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν τῆς Πρεζβέρνης καὶ κατόπιν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Βελιγραδίου καὶ ἐπεράτωσε τὰς σπουδὰς του κατὰ τὸ ἔτος 1959, ὅπότε ἐκάρη μοναχὸς καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐχειροτονήθη εἰς Διάκονον καὶ Πρεσβύτερον. Ἐν συνεχείᾳ ὑπηρέτησε κατ' ἀρχὰς ὡς Καθηγητὴς (1959-1968) καὶ κατόπιν ὡς Σχολάρχης (1971-1974) τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς τῆς Πρεζβέρνης. Κατὰ τὰ ἔτη 1968 - 1971 διηύθυνε τὴν Σχολὴν Μοναχῶν εἰς τὴν ἐν Μαυροβούνῳ ἱστορικὴν Μονὴν τοῦ Ὀστρογκ. Κατὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1962/63 παρέμεινε εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ μεταπτυχιακὰς σπουδὰς καὶ μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

'Ιερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως τακτικῆς Ἐφημερίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημερικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα τοῦ ἀρθροῦ 34/1α τοῦ αὐτοῦ ὡς ἔνω Κανονισμοῦ, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 3.12.1974.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερά Μητρόπολις Ἀργολίδος

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Δελτίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς κατάληψιν τῶν κενῶν ἐφημερικῶν θέσεων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγ. Βασιλείου Ἀργους (Β' θέσις), 2) Ἀγ. Νικολάου Ἡραίου, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀλέας, 4) Τιμ. Προδρόμου Φρουσιούνας, 5) Παμ. Ταξιαρχῶν Μπόρσια, 6) Ἀγίας Τριάδος Λυγουρίου, 7) Εὐαγ. Θεοτόκου Νέας Ἐπιδαύρου καὶ 8) Ἀγ. Νικολάου Παλ. Ἐπιδαύρου.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 22α Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Θηβῶν καὶ Λεβαδείας

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὴν παρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 33 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν κενῶν ἐφημερικῶν θέσεων: 1) Ἁγίου Νικολάου Ἀλικαμενῶν, 2) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Θουρίου, 3) Ἁγίου Δημητρίου Ρωμείου, 4) Ἁγίου Γεωργίου Μαυρονερίου, 5) Ἀναλήψεως ὁμωνύμου Κοινότητος, 6) Ἁγίου Ἰωάννου Καλυβίτου Βαθέος Ἀυλίδος, 7) Ἁγίου Ἀθανασίου Βαγίων, 8) Ἁγίου Ἀθανασίου Προσλήτου, 9) Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ Ὀρχομενοῦ, 10) Κοιμήσεως Θεοτόκου Καρυᾶς, 11) Κοιμήσεως Θεοτόκου Ὑψηλάντου, 12) Ἁγίου Γεωργίου ὁμωνύμου Κοινότητος, 13) Ἁγίου Χαραλάμπους Θίβης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημερικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ απαιτούμενα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 27η Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Καρυστίας καὶ Σκύρου

Κενῆς οὔσης τῆς θέσεως τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ Σκύρου καλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσιν αὐτὴν καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς 10ημέρου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὴν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ προβλεπόμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Κύμῃ τῇ 17η Δεκεμβρίου 1974

† Ὁ Καρυστίας καὶ Σκύρου ΣΕΡΑΦΕΙΜ

'Ιερά Μητρόπολις Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἐορδαίας

'Ἐχοντας ὑπ' ὄψει: 1) Τὰς διατάξεις τοῦ ΝΔ 1398/73 «Περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων...» 2) τὸ ἀρθρον 33 τοῦ 2 Κανονισμοῦ τῆς ΔΙΣ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», 3) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 94/1973 ἀπόφασιν ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων εἰς ἱεροὺς Ἐνοριακοὺς Ναοὺς τῆς ἡμετέρας Μητροπολιτικῆς περιφερείας», καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν τὰ δικαιολογητικά ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» διὰ τὴν κατάληψιν τῶν κενῶν θέσεων Διακόνων τῶν κάτωθι Ἐνοριακῶν Ναῶν: 1) Ἀγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης, 2) Ἀγίου Γεωργίου Φλωρίνης, 3) Ἀγίου Νικολάου Φλωρίνης, 4) Ἀγίας Παρασκευῆς Φλωρίνης, 5) Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ἀμυνταίου, 6) Ἀγίου Γερμανοῦ Πρεσπῶν, 7) Ἀγίου Βασιλείου Φιλώτα, 8) Ἀγίας Τριάδος Πτολεμαίδος, 9) Ἀγίου Ἰωάννου Πτολεμαίδος καὶ 10) Ἀγίου Στεφάνου Πτολεμαίδος.

Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 18η Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Φλωρίνης ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

'Ιερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν τρίτην Ἐφημερικὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Παρασκευῆς Νέας Ἀμπλιανῆς Λαμίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 25η Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα πρὸς κάλυψιν τῶν κενῶν Ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν κάτωθι Ἱερῶν Ναῶν, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω:

1) Ἁγίου Λουκᾶ-Βαρβατίου, 2) Εἰσοδίων Θεοτόκου-Πυργίου, 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου-Βέσσης, 4) Γαζιάρχων Μπατζακλή-Κάμπου, 5) Ἀγ. Γεωργίου-Βασιλειωνοῦ, 6) Ταξιάρχων-Μεστών, 7) Ἀγ. Ἀννης-Καπέλλης, 8) Παναγίας Μουτσαίνης-Βροντάδου.

Ἐν Χίῳ τῇ 10ῃ Ἰανουαρίου 1975

† Ὁ Χίου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟΝ ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Κ λ ῆ σ ι ς Κ α τ η γ ο ρ ο υ μ ἔ ν ο υ

Πρὸς [1]

Τὸν Ἱεροδιάκονον Παντελεήμονα Μιχαηλῆν
κληρικὸν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἱεράς Συνόδου, ὁδὸς Ἱω. Γενναδίου 14 καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῇ τρίτῃ ἐβδομάδι τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1975, ἡμέρα Πέμπτη καὶ ὥρα 9η π.μ., ἵνα δικασθῆς ἐπὶ ἀποδιδόμενων σοι κατηγοριῶν. Ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανισεῶς σου, θέλεις δικασθῆ ἔρημη.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23-1-1975

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Γ ε ὠ ρ γ ι ο ς

Ὁ Γραμματεὺς

Ἀρχμ. Ἀμβρόσιος Λενῆς

Ἱερά Μητρόπολις Μεσσηνίας

Κ λ ῆ σ ι ς κ α τ η γ ο ρ ο υ μ ἔ ν ο υ

Πρὸς [2]

Τὸν Ἱερέα Εὐτύχιον Γεωργόπουλον
(ἀγνώστου διαμονῆς)

Ἐνεργοῦντες ἕνορκον τακτικὴν ἀνάκρισιν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 897/21-12-1974 ἐντολῆς τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου καλοῦμέν σε, ὅπως ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἡμῶν τὴν 17ην Φεβρουαρίου 1975, ἡμέραν Δευτέρα καὶ ὥραν 10ην π.μ. ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἰπαπαντῆς τοῦ Σωτήρος ἐν Καλαμάτῃ καὶ ἀπολογηθῆς, δι' ἃς αἰτίας κατηγορεῖσαι.

Ἐν Καλαμάτῃ τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1975

Ὁ Ἀνακριτὴς

Ὁ Γραμματεὺς

Ἱερεὺς Κων/νος Γιαννακόπουλος Ἱερεὺς Ἰωάννης Καυκάς

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΙΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Κ Ω Ν. Γ. Μ Π Ο Ν Η Σ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Διάλογος μετὰ τοὺς Πατέρας, Θεός, Κόσμος, ἄνθρωπος.

Ἐόρτια Γράμματα.

Ἐπόμνημα τῆς Α. Ι. Σ. πρὸς τὴν Ἐ' ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ σχεδίων τινῶν τοῦ Σχεδίου Συντάγματος.

Γρ. Στάθης, Ἡ παρουσίασις τοῦ Α' τόμου τοῦ καταλόγου «Τὰ χειρόγραφα Βυζαντινῆς Μουσικῆς — Ἀγ. Ὄρος».

Μητρ. πρ. Παραμυθίας Τίτου, Τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν νεότητα.

Ἀρχιεπ. Θυατείρων Ἀθηναγόρου, Φωναὶ ἀπὸ τὸν χῶρον τῆς σιωπῆς.

Ἐπισκόπου Διοικισαρείας Ἰακώβου, Ἱστορικὴ ἀναδρομὴ περὶ τῶν Ἀγ. Τόπων.

Παρατηρήσεων στήλη.

Βιβλιοκρισίαι.

Ἐκκλησιαστικά Χρονικά.

Παράρτημα.